

האוצר השבועי

שיעורו השבועי
של מרן ראש הישיבה המקובל הצדיק
רבנו בניהו ישישכר שמואל שליט"א

גליון מס' 78
פרשת **שלה** התשפ"ה

כוח הלשון וההגנה בעת מלחמה

מי עומד "מול פני המנורה" • איך מכניעים את ה-70 אומות • תאריך המלחמה עם איראן • תהילים נגד טילים • פתיחת ההיכל בעת צרה • כח השתיקה • עוון לשון הרע • מרים הנביאה • "והתחזקתם" ולקחתם • הסיבה האמיתית של המרגלים • הזוהר הוא המגן הגדול • הקשיים - פתח להצלחה • לבכות על הגאולה שנה לפטירת "הסבא קדישא" - סדר יומו והנהגותיו מכ"ק מרן ראש הישיבה שליט"א הרואה אור לראשונה

אותיות אהרן, "אליכם" אותיות מיכאל, ששניהם נתמנו לכהנים גדולים בבתי המקדש, בעולם הזה ובעולמות העליונים.

איך אנחנו אומרים בתפילה? "רצה ה' אלקינו בעמך ישראל ולתפילתם שעה, והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברחון", "אשי ישראל" זה הקרבנות, והרי אין לנו קרבנות בזמננו? אלא, שאנחנו מתפללים על הקרבנות שמקריב מיכאל שיעלו לרחון.

לפי זה יש לבאר את הפסוק "מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שהמנורה שלמטה עומדת מול פני המנורה שלמעלה, ומול פני המנורה של מעלה יאירו שבעת הנרות כאן למטה.

כשמיכאל מדליק את המנורה למעלה, אז אהרון שהיה יודע לייחד ולכוין את היה מביא את האור מן המנורה העליונה שהדליק מיכאל, למנורה התחתונה שהדליק אהרן. וזה שאמר "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" - לא מול הקנה האמצעי, אלא מול פני המנורה העליונה של מיכאל השר.

שבעים קני המנורה

האלישיך הקדוש כותב, שמושה רבינו עשה שבעה קני מנורה, שעל ידם יורד אור גדול לנשמות של עם ישראל, ומביא להם קדושה גדולה, זה אור ש"ע ו"ה שמביא אורות גדולים, וממתיק את כל הדינים.

אבל אצל הגויים האש הזאת שורפת אותם, כי שבעת קני המנורה זה לשרוף את שבעת העמים שהיו פה בארץ ישראל: הכנעני הפריזי האמורי החיתי היבوسی הגרגשי והחוי, שמושה רוצה לגרש אותם מארץ ישראל כדי שעם ישראל יירשו את ארץ ישראל, זאת היתה המטרה הגדולה של משה רעיא מהימנא.

כמה נרות עומדות מול המנורה

השיעור היום יהיה לעילוי נשמת מור אבי רבי שלום אהרן בן רחל, שהשבוע חל יום פקידתו. וכן לע"נ אחיו ציון בן רחל, וכן לע"נ אביו של הרב אפלבוים - רפאל חיים שלמה בן לאה.

הנה זכינו לשבת קדושה, שבת מיוחדת, שבת פרשת "בהעלותך את הנרות". וראינו בערב שבת איזה ניסים ונפלאות, איך הקב"ה מנהיג עולמו בחדס ובריותיו ברחמים: "רק בעיניך תביט ושילומת רשעים תראה כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך".

בשבוע שעבר קראנו: "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". רבותינו שואלים, מה הכוונה "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", הרי הנרות הם במנורה ולא מול פני המנורה?

אמנם לכאורה יש לתרץ, ש"פני המנורה" זה הנר האמצעי שהנרות עומדות מולו. אבל אם זה נכון, היה צריך להיות כתוב: אל מול פני המנורה יאירו ששת הנרות, שלש מכאן, ושלש מכאן, כולם מול הנר האמצעי, ומדוע כתוב "מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"?

"אישי ישראל" כשאין לנו "אישי ישראל"

אלא, ידוע, שכמו שלמטה יש משכן או בית המקדש, שבתוכו יש את המנורה, כך גם בעולם העליון יש מקדש ומנורה. וירושלים של מטה עומדת כנגד ירושלים של מעלה.

וכאן למטה אהרן הכהן הוא הכהן הגדול, ולמעלה הכהן הגדול העליון הוא המלאך מיכאל, והוא מקריב קרבנות למעלה, כמו שנרמז בפסוק בהקמת המשכן: "כי היום ה' נראה אליכם" נראה

לחסינות ולהנצחות ניתן להתקשר: 02-6249000 | לקבלת העלון דרך המייל שלח בקשה <m6222560@gmail.com>

השיעור נוסר בכל יום ראשון בישיבת המקובלים "נהר שלום" בשעה 7:15 בערב ומעובר דרך הלווין, הרדיו ועוד ניתן לשמוע את השיעור בקו קול התורה שע"י ישיבתנו הקדושה 0799-111-925 שלוחה 3

י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
7:30	7:34	7:30	7:11
8:31	8:35	8:33	8:31
9:16	9:22	9:19	9:16

כניסה:
ציאה:
ר"ת

הזה"ק אומר, שככל שעם ישראל עושים יותר אור בשבת, אצל אומות העולם נהיה חושך. כמה שיותר מהדרים את השבת, הקליפה - הסט"א אוכלת חצץ, ויש עליהם חושך. ועמ"י זה אור, "לכל בני ישראל היה אור במושבותם", השבת היא המגינה על עם ישראל. וככה זה יהיה, בעזרת האל. הקדושה הגדולה של השבת תגן עלינו בעזרת האל ובשועתו.

המלחמה באיראן - עת שלום

רבי שאול סרוגו ממקסיקו שלח לי היום דבר נחמד: כתוב בקהלת "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים" יש שם שבעה פסוקים שיש בהם 28 פעמים את המילה "עת". מביא על זה רבי אליהו לופיאן בספרו לב אליהו בשם הגאון מוילנא, שאם נחלק ששת אלפים שנה שקיים העולם, ל-28 העיתים האלה, יצא לך שכל "עת" מייצגת תקופה של 214.28 שנה. כל 214 שנה וקצת עוברים "עת" אחת. למשל, אומר הגאון מוילנא, יציאת מצרים היתה בתקופת "עת לרקוד", ובנין בית המקדש היה ב"עת לכנוס אבנים" - לבנות את בית המקדש.

ואומר הגאון מוילנא, בזמנו לפני 170 שנה, בשנים הללו אנחנו "עת מלחמה", אבל התקופה הבאה היא תהיה "עת שלום".

וראה זה פלא: שהשנה שנת תשפ"ה 5785, בשנה זו נשאר 215 שנה לפני סיום האלף השישי. ולפי החשבון, יוצא, שבדיוק עכשיו בחודש סיון הזה, ביום י"ח סיון שזה בשבת הקודמת - פרשת בהעלותך, זה בדיוק הזמן שאמר הגאון שצריך להתחלף מעת מלחמה לעת שלום!

ובדיוק התחילה המלחמה עם איראן. אז נחכה בעז"ה לבשורות טובות. בעז"ה שתהיה לנו ישועה. אבל בשביל שיהיו לנו הישועות האלה, אנחנו צריכים דבר ראשון לעשות תשובה שלימה, ללכת בדרכי ה', זה לא בא באויר, צריך להתכונן לכבוד הדבר הזה של "עת שלום".

מועילים נגד טיילים

השבוע ביום רביעי זה יום פטירתו של מור אבי. כשהיינו ילדים, זכינו ללוות כאן את הרב שרעבי יותר מעשרים שנה, ובזמן מלחמת ששת הימים, וכן בזמן מלחמת יום הכיפורים, הוא היה עושה כאן תפילות שעין לא ראתה. וחוז' ממה שהיה עושה תפילות עם המבוגרים, היה עושה תפילות גם עם הילדים, כל ילד היה מקבל לירה, [בזמן מלחמת יום כיפור לירה אחת זה הרבה כסף!].

וגם אחרי שנפטר הרב שרעבי, כשהיו פה כל הפיגועים והבעיות, מור אבי היה אכפת לו מאוד מאוד מעם ישראל, וכל הזמן היה אומר מה נעשה? מה יהיה? וחוז' ממה שתמיד היה עושה כל הזמן תפילות ויחודים יומם ולילה לא ישבותו, בכל פעם שהיה שומע על איזה צרה, מיד היה אומר לי "תבוא, נעשה תפילות נעשה תיקונים..." מה הוא לא עושה.

וגם היה עושה תפילות עם הילדים, כל יום היה אוסף כאן ילדים, וכל אחד היה מקבל 5-7 שקלים, והיו הרבה ילדים, וככה כל יום היה אוסף אותם, ועושה איתם סליחות, תפילות, כל יום! והיה אומר שבלי זה לא יווצו הדברים. כי צריך את תינוקות של בית רבן.

לכן גם עכשיו, צריך לעשות תפילות, איך עושים? יש תהלים נגד הטיילים, ולכן תיקן דוד "זמירות" מלשון "זומר" ומכרית, ובעז"ה זה יחתוך את הכל.

האלישיך כותב שיש קבלה מזמן משה רבינו, שבבית המקדש צריך לעשות עשר מנורות, ושלמה המלך עשה את זה, שעשה עשר מנורות חוץ מהמנורה של משה, חמש מנורות מימין, חמש מנורות משמאל, ובאמצע עמדה המנורה של משה, וקודם כל היו מדליקים את המנורה של משה, ואז היו מדליקים את החמש מימין והחמש משמאל.

בערב שבת קודש פרשת בהעלותך תשפ"ה
התחילה המלחמה עם אירן, וזה בדיוק ענין הפרשה
המדברת על המנורה. כי סגולת המנורה היא לנצח
את האומות

והנה בכל מנורה יש שבעה קנים, ואם כן עשר מנורות כפול שבעה זה 70 קנים, וזה כנגד שבעים אומות העולם. כי איך עם ישראל "יטפלו" בכל שבעים אומות העולם שחושבים לעשות להם בעיות? על ידי המנורות הללו שעשה שלמה המלך, שמושכות את האור הגדול הזה.

העורב והזריר ברכב ובסוסים

איך כתוב? "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר, המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעורר". "אלה" עולה כמנין 36, כי 70 אומות העולם מחולקות לשניים, לעשירי ולשמעאל, עשירי זה 35 אומות, ושמעאל זה 35 אומות, וכל אומה יש לה את השר שלה, מצד ישמעאל זה רה"ב, ומצד אדום [עשירי] זה ס"מ ו-35 אומות יחד עם השר הממונה עליהם זה 36.

וזה הכוונה "אלה ברכב ואלה בסוסים". ומי מכניע אותם? עם ישראל שבאמצע - מכניעים אותם מכאן ומכאן, אלה באים ברכב ואלה באים בסוסים, אבל אנחנו באמצע - בשם ה' אלהינו נזכיר!

בקידוש בליל שבת יש אל"ה תיבות מ"יום השישי ויכולו השמים" עד "בורא פרי הגפן", אח"כ יש את תיבות "בורא פרי הגפן" - שזה עם ישראל שנמשלו לגפן. ואח"כ יש עוד פעם 35 תיבות.

ונמצא שעם ישראל עומד באמצע שבעים אומות. גם בימי המנוחה עם ישראל עומד באמצע: יום שישי - זה יום מנוחה של ישמעאל. מצד שני יום ראשון זה יום מנוחה של אדום, ובאמצע - בשבת קודש - זה עם ישראל. כי שבת המלכה מכניעה את האומות.

בעל "מלא הרועים" כותב, שקליפת עשירי נקראת "עורב" וקליפת ישמעאל נקראת "זריר", וכאשר עם ישראל שומרים שבת, הם מכניעים את קליפת עורב וזריר, וזה רמוז במילה שבת, כי שבת עולה 702, ו"עורב זריר" גם כן עולה בדיוק 702, כי מי מכריע את קליפות העורב והזריר? השבת! וגם רבי שמעון שהוא בחינת שבת מכניע אותם, לא נותן להם לזוז. לא סתם הקב"ה נתן לנו את יום השבת!

יהיה עליהם חושך ויאכלו חצץ

בערב שבת קודש פרשת בהעלותך תשפ"ה התחילה המלחמה עם אירן, וזה בדיוק ענין הפרשה המדברת על המנורה. כי סגולת המנורה היא לנצח את האומות, שלהם יהיה חושך ולעם ישראל יהיה אור.

מחזה שאין כמוהו

ואח"כ, אם היינו ילדים טובים באותה שבת, יקנו לפני שבת שלוש בקבוקי בירה, בשביל עשרה ילדים, בשביל כל המשפחה, שלוש בקבוקי בירה רגילים, בירה שחורה. וזהו, זה היה המתנה של שבת ונגמר הכל. אח"כ היינו הולכים ללמוד, ההפגנה מתפזרת... אבל היינו שמחים, השולחן היה קדוש. אתה יודע כל מעשיו לשם שמים.

ליל שבת אחרי הסעודה הוא היה יורד לאמא שלו ומספר לה איזה משהו, איזה דבר תורה ואיזה מעשה, והיה מברך אצלה על תפוח "חקל תפוחין קדישין", וכל אחד היה מקבל חתיכה מהתפוח הזה ובוזה נגמר העסק.

בבוקר יום שבת הוא היה קם מוקדם, אחד בלילה, הכי מאוחר שתיים בלילה. מעיר אותנו, אתה לא יכול לישון, אתה מקבל אחד בגב זה לא שייך יותר לישון... וגם הוא צריך שתהיה לידו, כי הוא קורא במטבח את כל התהלים מעומד עד שהוא ילך לביהכ"ס.

אחרי התפילה היה לומד עם הרב פה עד 10 בבוקר, והולכים מהר לבית, כי ב-11 מתחילה הרבנית את הדרשה לנשים. כן, ככה היה. הרב, ומור אבי, וכל הצדיקים שהיו פה זה היה מחזה שאין כמוהו, היתה זכות גדולה לראותם.

מרים התכוונה להדריך בדרך ה'

עכשיו נבוא לפרשת השבוע פרשת שלח: "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל, איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם", ומטבע הדברים נדבר בעז"ה על עוון לשון הרע שבפרשת השבוע. הפרשה מתארת את התהליך שעברו המרגלים, כדי שאנחנו נלמד מה זה שתיקה, מה זה "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו".

וכבר ראינו בסוף פרשת בהעלותך מה היה עם מרים הנביאה שדיברה לשון הרע על משה רבינו, סה"כ כדי להדריך את אחיה בדרך הישרה, עם אהרן אחיה קדוש ה', ולפי דעתה היא אמרה דברים טובים, ונענשה בעונש הצרעת, עם כל הצדקות שעשתה, וכל המצוות שלה, שום דבר לא הועיל לה!

כתוב בסדר עולם (פ"ח) שזה היה ביום כ"א סיון שנת ב' אלפים תמ"ט לבריאת העולם. באותו היום מרים ואהרן דיברו על משה רבינו, על כך שנוהג בפרישות - "אודות האישה הכושית אשר לקח" - שפרש ממנה. מרים ואהרן טענו, שגם הם נביאים, והם לא פרשו מנשותיהם, מרים לא פרשה מבעלה כלב בן יפונה, ואהרן לא פרש מאלישבע בת עמינדב. והם לא היו סתם נביאים, אלא

לפי החשבון, יוצא, שבדיוק עכשיו בחודש סיון הזה, ביום י"ח סיון שזה בשבת הקודמת - פרשת בהעלותך, זה בדיוק הזמן שאמר הגאון שצריך להתחלף מעת מלחמה לעת שלום! ובדיוק התחילה המלחמה עם איראן.

במדרגת נבואה גבוהה, והגיעו למעלות גבוהות, שא"א להשיג בכלל את מעלתם, והם היו מקיימים את כל המצוות בדרגות רמות, בסודות גדולים, היו להם חיים רוחניים עליונים. ולכן הם לא הבינו מדוע משה רבינו עשה כך.

ויש לנו גם את פיטום הקטורת, כמו שכותב בזה"ק שאם אנשים היו יודעים את מעלת הקטורת - היו שמים כל מילה של הקטורת כתר על ראשם. וכן לימוד הזהרה. לא לעזוב את הדברים הללו.

עוד מתקופת הקורונה

ויש סגולה גדולה שאנחנו עושים את זה כאן בכל בוקר, התחלנו עם זה שהיה את הקורונה, והמשכנו עד שהתחילה המלחמה בשמחת תורה, ועד היום הזה לא הפסקנו.

מה הסגולה? כל בוקר פותחים את ההיכל, אומרים שלוש פעמים "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא", זאת סגולה ומעלה גדולה שמביא אותה השמן ששון בשם המקובלים והביא את זה הרב זמרת הארץ. אח"כ אנחנו אומרים שלוש פעמים למנצח בצורת המנונה, ומזמור לדוד ה' רועי לא אחסר, ואז מבקשים רחמים מה' יתברך.

וכשיש עוד יותר בעיות כמו עכשיו, התחלנו לעשות 12 פעמים תפילת "לעולם ה' דברך ניצב בשמים" עם תפילת הרש"ש, כל יום.

לכן כל יום כולם צריכים לפתוח את ההיכל לעשות תפילות, וגם צריך לעשות צדקה למתק את הדינים, לא לשבת בטל, להראות להקב"ה שאיכפת לנו. העיקר שאדם ישנה את הדרכים שלו, את השבת, את הטהרה ואת הקדושה.

סתימה וכרפס...

והעיקר לשמור על הפה! איך מור אבי היה אומר? "שתיקה", "שתיקה". וזה בדיוק גם כן פרשת השבוע פרשת שלח שנראה שלומדים ממנה שתיקה. לא לדבר. כמה שפחות דיבורים יותר בריא.

אצלנו בשבת אין לדבר. מור אבי יושב אין לדבר על השולחן שבת, אתה לא יכול לדבר שום דבר, למשל, בבוקר של שבת יושבים, אתם יודעים יש הרבה חדשות בעולם, ואם מישהו מתחיל רק לפתוח את הפה שלו - ישר אומר לו "כרפ"ס". מה זה כרפ"ס? "כלל ראשון פה סגור". או אומר לו "סתימה", [כמו להגיד לבן אדם "תסתום"...] לא לדבר! אסור לדבר! ומי שהיה שם לא היה מדבר שום מילה.

על השולחן הוא היה קורא את משניות שבת. ולא היה אוכל הרבה בשבת, מה היינו אוכלים בבוקר? רק אורז מה שנשאר, וגם עוף היה רק בקושי, בלילה היו אוכלים את החזה, טוחנים אותו עושים מזה קציצות, זה נקרא גוגדי, כל אחד מקבל קציצה. ומה שנשאר מהעוף, כנפיים, שוקיים, בבוקר היו שמים את זה על האורז וזה הכל. גם סלטים אמא היתה עושה רק סלק וטחינה. לפעמים היה אולי גם חילבה וזהו.

ועכ"פ היה אסור לדבר בשולחן שבת, ומה היה מותר לנו לדבר בסעודת שבת? אבא שלי היה מחלק את המוסר של חק לישראל כל אחד היה קורא מוסר של יום אחד, אתה יום ראשון, אתה מוסר של יום שני, אתה מוסר של יום שלישי, ואם היה יודע שיש איזה ילד בעייתי בדבר מסויים, הוא בוחר לו מוסר שמתאים לו, ואומר לו תקרא תקרא את זה, ומרביץ לנו שמה עוד מילים ומרחיב את הנושא...

הוצאתי אותם מבית עבדים ביד רמה הלעיגו עלי, מה שאני אומר להם מלעיגים עלי, העברתי את הים, לקחתי אותם במדבר, הקפתי אותם בענני כבוד, נתתי להם את התורה על הר סיני, פתחתי להם שבעה רקיעים ושבעה ארצות למטה, עכשיו אני רוצה לתת להם את הארץ הכי טובה, והם מלעיגים? הלא אני אבא, ואני נותן את המקום הכי טוב, כל אחד לפי מעלתו, כשעשיר נותן מתנה, הוא נותן מליארידים, אבא נותן הכי טוב. לא צריכים מלחמה! תבואו, הכל שלכם.

אבל עם ישראל רצו לשלוח מרגלים. מה הם חשבו? הם לא רצו כל כך להיכנס לארץ, מדוע? שהיו אומרים, פה במדבר אין עבודה, הכל מוכן, פה יש לנו בארה של מרים, פה יש לנו ארץ על טבעית, הבגדים גדלים איתנו, אנחנו ישנים בענן, בלילה אנחנו אומרים איזה צבע אני רוצה את החולצה - צבע לבן, צבע צהבהב, איזה חליפה אתה רוצה. הוא ישן, ובא הענן ומכבס לו תולה לו, בא בבוקר, לוקח איזה חליפה! וגם מדברת איתו, בוא תלבש חביבי.

אבל אם נלך לארץ ישראל שמה צריך לעבוד, שם צריך לחרוש, לזרוע, יש עבודה מה נעשה, אנחנו לא רוצים לעבוד. רוצים הכל מוכן. אבל הם לא היו יודעים מה זה ערך של ארץ ישראל. סגולה מיוחדת יש לה, ממנה הושגת העולם, "עד לא עשה ארץ וחוצות". יש לה תבלין מיוחד "כי מציון תצא תורה", איפה יכולים להיות הכי טוב בתורה - זה רק מציון. פה בארץ ישראל היא הארץ שמסוגלת ליראת שמים, קדושה, טהרה, זה קוב"ה וישראל ואורייתא חד הוא.

עמ"י לא מבינים את המעלה של ארץ ישראל. והמרגלים נשלחו רק לפנות את הדרך, לא צריך מלחמה, עצם העובדה שאתם עוברים במדבר, כל זה לטהר את המקום הזה. עכשיו פה אומר להם תעברו בא"י ומיד יושמדו כל הכנעני הפריזי. אבל המרגלים הלכו במטרה לדבר לשה"ר.

ואיך המרגלים הגיעו לזה? יש על זה הרבה הרבה מה להאריך, והזהר אומר כאן דברים נוראים להסביר מה הם חשבו. ונראה עוד מעט בע"ה.

לא תיגעו בי!

איך כתוב שמה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ". שואלים המפרשים מה זה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ? מדוע צריך להתחזק בשביל לקחת? אלא, הארץ והפירות לא רצו שיקחו פירות, "אתם רוצים לקחת אותנו בשביל להראות שהיא ארץ משונה? לא ניתן לכם!" אבל מה הם עשו? "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", בשביל לקחת את פרי הארץ היו צריכים לבוא כמה אנשים יחד, כי הארץ לא ניתנה להם, אומרת "בשום אופן לא תגעו בי, אתם רוצים לדבר בי לשון הרע?! לקחת אותי להשתמש בי לרעה?"...

אבל מה? משה רבינו נתן להם את המטה שלו, משה רבינו מסר להם שם המפורש, כי הוא האמין בהם, כי הם היו כולם ראשי בני ישראל המה, צדיקים גדולים, וגם נתן בהם את הנשמות של י"ב השבטים בתוכם, וכל אחד הלך איתו שבטו, ואמר להם משה רבינו: לא תהיה לכם שום בעיה עם אף אחד, אבל אם בכל זאת אתם מפחדים ממישהו או ממהו, יש לכם שם המפורש, יש לכם את המטה שלי, וזה מסדר את הכל על המקום, אל תפחדו, הבני

אבל הם לא ידעו שנבואת משה רבינו היא במדרגת "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, תמונת ה' יביט". משה רבינו זה דבר שאין כמותו, לכן, מיד הקב"ה אמר להם בהפתעה לצאת, כי רצה לדבר איתם [כדי שיבינו שמשה רבינו צריך להיות מוכן כל הזמן לדבר עם השכינה].

אם מיישחו מתחיל רק לפתוח את הפה שלו - ישר אומר לו "כרפ"ס". מה זה כרפ"ס? "כלל ראשון פה סגור". אז אומר לו "סתימה", [כמו להגיד לבן אדם "תסתום"...]

פרשת קורח היתה לפני פרשת שלח

רש"י אומר, הלא פרשת שלח לך היתה צריכה לכאורה להיות רק אחרי פרשת קורח, כי כל ענין קורח היה בחצרות, וענין המרגלים היה בפארן, וקודם היו בחצרות, ואח"כ בפארן? וא"כ קודם היה המעשה של קורח, ואח"כ היה המעשה של המרגלים?

אלא אומר רש"י, שהתורה רוצה להסמיך פרשת המרגלים לפרשת מרים, כדי לומר: איך אתם המרגלים ראתם מה שנעשה עם מרים, ולא לקחתם מוסר? דיברתם לשון הרע על ארץ ישראל? נכון שהם דיברו רק על עצים ואבנים. אבל העצים והאבנים של ארץ ישראל יש בהם נשמה, נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה. מעלת ארץ ישראל גדולה מאד, השכינה הקדושה. והיתה עליהם תביעה: איך אתם מדברים לשוה"ר על ארץ הקודש? "ארץ אוכלת יושביה, וכל העם אשר ראינו בה אנשי מידות".

שלש לשונות של ריגול

הכלי יקר אומר: יש שלש לשונות, אצלנו כתוב שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען. בספר דברים כתוב לחפור את הארץ. וגם יש לשון לרגל את הארץ. שלוש לשונות. אומר הכלי יקר, לשון ויתורו כמו פה, זה מה שהקב"ה הסכים "שלח לך אנשים ויתורו" - דהיינו כמו תייר, לראות את הדברים היפים, את האוויר של ארץ ישראל, איך א"י מחכימה, כמה ארץ ישראל יפה וטובה! זה אני רוצה שתגידו, בשביל זה אני שולח אתכם, תעודדו את הילדים שלי, כמה ארץ ישראל טובה.

אבל הם מה הם עשו המרגלים? הם באו לחפור את הארץ. לחפור לשון חרפה. הם רוצים "ניתנה ראש ונשובה מצרימה", לומר לעם לא כדאי לכם לבוא, זה מקום לא טוב, ארץ אוכלת יושביה היא, וכל העם אשר ראינו בה אנשי מידות.

אבל יש לשון שלישית יותר קשה, זה "לרגל". מרגלים אומרים וירגלו. הולכים רכיל. אוי ואבוי, "לא תלך רכיל בעמך".

נשלחו לפנות את הדרך ועשו את ההיפך

המרגלים היו שרי החמישים, ראשי אלפי ישראל המה. המ"ה בגימטריא 50, כי הם היו שרי חמישים, והיו הולכי רכיל. דיברו רכילות על ארץ ישראל. פלא פלאות איך אפשר להגיע לזה?

בהתחלה הקב"ה אמר למשה לא צריך מרגלים, אבל הילדים האלה - עם ישראל, אני אוהב אותם, אבל מה נעשה כבר במצרים

לֹא־רָעָא - גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, איזה גזירה קשה - ומיתנו אֲנֹנִי דְאִמְרוּ וּמִתּוּ אוֹתָם שְׂדִיבְרוּ לִשְׁוֹן הָרַע.

וְאַתְּגִיד בְּכִיָּה לְדָרִי דְרִין - אותו לילה היה תשעה באב, אמר להם הקב"ה: "אתם בכיתם לחינם? תבכו בכיה לדורות" ח"ו, ולכן כל שנה בתאריך הזה, עם ישראל בוכה, כי שני בתי המקדש נחרבו ביום הזה.

וכל זה למה, אומר הזוהר: פִּינּוֹן דְּאַפִּיקוּ עַל אֶרְעָא מְדִישָׁא פְּאִילוּ אֶפִּיקוּ עֲלֵיהּ - כיון שהוציאו לשון הרע על ארץ ישראל, זה נחשב כאילו הוציאו לשון הרע על הקב"ה - בְּגִין כִּן קִנְיָ קוֹב"ה עַל דָּא, וְקִיאִמוּ יִשְׂרָאֵל פְּלָחוּ לְאַשְׁתַּצָּא מִעֲלֵמָא, אֲלֵמָלָא בְּעוֹתִיהּ דְּמִשָּׁה - לכן הקב"ה קינא על העוון הזה, ורצה לכלות את עם ישראל, אבל משה התפלל, והקב"ה גזר על כל הדור ההוא שלא ימותו מיד, אלא ימותו במשך ארבעים שנה - "במדבר יתמו ושם ימותו".

התעלומה השנתית: מי יקום בבוקר

כשהם דיברו לשון הרע על ארץ ישראל, כל דור המדבר נגזר עליהם מיתה. כולם היו מתאוננים ובוכים, ואמר להם הקב"ה: אתם בכיתם בכיה של חנים - חייכם, אוי ואבוי, תבכו בכיה של דורות. הם חזרו בליל תשעה באב, אמר להם אתם בוכים עכשיו, כל שנה יהיה בכיה. דעו לכם, שני בתי מקדשות עתידים להיחרב באותו זמן. והדור שדיברו לשון הרע - לא יזכו להיכנס לארץ ישראל. ישארו במדבר. במדבר הזה יתמו ושם ימותו.

היתה זו גזירה קשה מאד, כל שנה היו מתים חמש-עשרה אלף, במשך 28 שנה. איך היה הסדר? בערב תשעה באב, יומיים לפני תשעה באב, איזה בכיות, איזה צומות, אדם לא יודע אם מחר הוא יקום או ימות. בליל תשעה באב, חופרים כל אחד קבר לעצמו, איפה הוא יישן? בתוך הקבר, אם הוא קם - קם, אם הוא לא קם - מכסים אותו בעפר ונגמר. כל שנה חמש עשרה אלף נשארים בפנים. איזו גזירה.

הרוח שגורמת להרג בעולם

וכמה זה קשה שאדם מדבר לשון הרע. אומר הזוהר: תַּחֲזוּת אֱלִין אִית רִיחָא תְּדָא, דְּקִיָּמָא עַל כָּל אֲנָנִי מְאָרִי דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא, תַּחַת אלו יש רוח אחת, שעומדת על כל אותם בעלי לשון הרע דְּכַד מְתַעֲרִי בְּנִי נִשָּׂא בְּלִישְׁנָא בִּישָׁא אוֹ הֵהוּא פֶּר נֶשׁ דְּאַתְעָרִי בְּלִישְׁנָא בִּישָׁא שְׂכֵאֶשׁר מִתְעוֹרְרִים בְּנִי הָאָדָם לְדַבֵּר לִשְׁוֹן הָרַע, או אותו אדם שמתעורר בלשון הרע פְּדִין אֶתְעָר הָאִי רִיחָא בִּישָׁא מְסִאָבָא

אחרי שיכנסו לארץ ישראל, הם לא יהיו הראשים שם, יהיה ממשל אחר, הם לא ישבו שרים בממשלה, ולמה הם לא יהיו שם הראשים?

דְּלַעֲיָלָא, דְּאֶקְרִי סַכְסִיכ"א, אז מתעוררת הרוח הרעה הזו הטמאה של מעלה, שנקראת סַכְסִיכ"א, וְאִיהוּ שְׂאֲרִי עַל הֵהוּא אֶתְעָרְוֹתָא דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא דְּשְׂאֲרִי בִּיהּ בְּנִי נִשָּׂא, והיא שורה על אותה התעוררות של לשון הרע שפתחו בה בני האדם. וכאן שימו לב מה אומר רשב"י: וְאִיהוּ עָאֵל לַעֲיָלָא וְגָרִים בְּהֵהוּא אֶתְעָרִי דְּלִישְׁנָא

אדם יהפכו להיות אבנים. אבל מה לעשות, היה להם נגיעות כמו שנראה בזוהר.

הם לא יהיו בממשלה!

עכשיו נראה מה שאומר רשב"י בזוהר על המרגלים: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה בָּלֶם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה פְּלָחוּ וַפְּאִין הָיוּ, וְרִישֵׁי דְיִשְׂרָאֵל הָיוּ - אמר משה רבינו: אני אשלח צדיקים, כל אחד גבר בגוברין שאין כמותו בתורה, ביראת שמים, במידות טובות, ראשי אלפי ישראל המה, ולא עוד, אלא שבכל אחד נתעבר בו אחד מן השבטים, כל זה כדי שיהיה להם עזר וסיוע שבִּעוּ"ה ידברו טוב - אומר הזוהר - אֲבָל אֲנֹנִי דְּבָרִי לְגִמְיָהוּ עֵיטָא בִּישָׁא - לקחו לעצמם עצה רעה. ואומר רבינו האר"י שברגע שהם לקחו לעצמם עצה רעה, פרחו מהם הנשמות של השבטים.

עכשיו הזוהר שואל: אֲמַאי נְטִילִי עֵיטָא דָּא - איך לקחו עצה כזאת? אֲלֵא אֲמָרוּ, אִי יִיעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרְעָא, נְתַעֲבֵר אֲנִי מִלְּמַהּוּי רִישֵׁין וַיִּמְנִי מֹשֶׁה רִישֵׁין אֶתְרִנִּין דְּהָא אֲנִי וְזִנְיָ בְּמִדְבָּרָא לְמַהּוּי רִישֵׁין אֲבָל בְּאֶרְעָא לֹא נִזְכִּי - אומר הזוהר שהם נטלו עצה רעה כי הם ידעו שאחרי שיכנסו לארץ ישראל, הם לא יהיו הראשים שם, יהיה ממשל אחר, הם לא ישבו שרים בממשלה, ולמה הם לא יהיו שם הראשים? כי ארץ ישראל זה בחינת רחל, והמדבר זה בחינת לאה, והם מבחינת לאה לא יכולים להיות ראשים בארץ ישראל, הכל תלוי בנשמות. והם ידעו את הסוד הזה שהם לא יהיו שם הראשים, וכיון שישבו בראש קשה להם לרדת, אוי ואבוי, גאווה, ולכן לא רצו להיכנס לארץ, הם ידעו את הסודות האלה.

וממשיך הזוהר: וְעַל דְּנְטִילִי עֵיטָא בִּישָׁא לְגִמְיָהוּ מִיתוּ אֲנֹנִי וְכָל אֲנֹנִי דְּנְטִילִי מִלֵּיהּ - על זה שלקחו עצה רעה לעצמם, הם מתו, ואיתם מתו כל אלו שקיבלו את דבריהם. כי "אין עצה ואין תבונה נגד השם", הקב"ה אומר לך להיכנס לארץ - זה לטובתך. אמנם לא תהיו שם ראשים, אין מה לעשות, זה הדרך. אדם חושב הוא יעשה כל מיני פטנטים נגד רצון הקב"ה, אבל הוא לא יצליח! כי הקב"ה "הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד". מה שהקב"ה אומר זה לטובתנו, צריכים ללכת אחריו ולעשות מה שהוא אומר, גם אם קשה לך ואתה לא מבין.

האומן הגדול

ממשיך הזוהר ואומר: רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲמַר אֲלֵמָלָא הָיוּ עֵיילִין יִשְׂרָאֵל לְאֶרְעָא, בְּסִימָנָא דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא - אם היו ישראל נכנסים עם האמונה ללשון הרע שריכלו המרגלים - לֹא הָיָה קָאִים עֲלֵמָא וְנִקְצָא תַּד - העולם לא היה עומד אפילו רגע אחד, ולכן היו צריכים קודם כל לתקן את העוון הזה.

מֵאֵן אֲמָנָא דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא - מי זה האומן הגדול של לשון הרע? נָחֵשׁ - הוא הראשון שדיבר לשון הרע על הקב"ה לאדם הראשון, פיתה אותו, שאמר לאדם: הקב"ה לא רוצה שתהיו כמוהו - אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל פְּלָא מִחַל קוֹב"ה, בַּר מֶן לִישְׁנָא בִּישָׁא - על הכל הקב"ה מוחל, חוץ מלשון הרע, בְּגִין דְּכַתִּיב: "אֲשֶׁר אֲמָרוּ לְלִשְׁוֹנָם נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ" - כפרו בקב"ה, מי אדון לנו! אוי ואבוי.

תָּא חַזִּי אומר רבי שמעון פְּמָה עָבַד הֵהוּא לִישְׁנָא בִּישָׁא כְּמַה רְעוּת עֲשָׂה אוֹתוֹ לִשְׁוֹן הָרַע שֶׁל הַמִּרְגָּלִים גָּזַר עַל אֲבֵהֶתְנָא דְּלֹא יִיעוּל

תברך על השחיטה, ואח"כ תיקח אותו, תעלה לגג ותמרוט את הנוצות שלו, ולאחר מכן תעבור מגג לגג, ובכל מקום תפזר קצת נוצות, וכן הלאה והלאה. לבסוף בא אליו, עשית כפי שאמרתי? אמר לו: עשיתי. אמר לו הרב: עכשיו לך ותאסוף את הנוצות. אמר לו: וכי איך אני אאסוף? אמר לו: אם אתה יכול לאסוף - יש לך תקנה, יש תשובה. כעת תבין מה קשה היא התשובה של בעל הלשון. זהו: מרפא לשון עץ חיים.

הכל תלוי בלשון

ומספרים חז"ל: רבן גמליאל ביקש מעבדו: לך לשוק, ותביא לי את החלק הכי טוב של הבהמה. הלך והביא לו לשון משוכחת. למחרת אמר לו: תביא לי חלק הכי גרוע. הלך הביא לו לשון, אמר לו: איך יתכן? אמרתי לך הכי טוב - הבאת לי את הלשון, אמרתי לך את הכי גרוע - הבאת לי לשון. אמר לו: זה תלוי. לפעמים הלשון יכולה להיות הכי טובה, לפעמים היא מברכת שהכל נהיה בדברו. אדם מקדש את הדיבור. אבל לפעמים ח"ו זה יכול להיות הכי גרוע. והכל תלוי באדם.

רבינו הקדוש עשה סעודה לתלמידים, ועשה להם לשונות, חלקם קשים וחלקם רכים. אמר להם: תמיד תדעו לכם לשון רכה תשבר גרם, גר"ם ראשי תיבות: גזירות רעות מבטלים.

רבי יהודה בנו של רבי חייא, היה חתנו של רבי ינאי, והיה לו מד ביישיבה. כל ערב שבת היה בא לבייתו, ובדרכו היה הולך לפניו עמוד אש, ערב שבת אחד התעכב רבי יהודה ולא הגיע בזמן, המשיך בלימודים שלו. רבי ינאי אמר לבני ביתו, איפה הוא? למה לא בא? לא יכול להיות, אם היה חי - היה בא. כנראה שהוא מת. רק יצא מהלשון של הרב המילה 'מת', באותה שעה מת רבי יהודה. אוי ואבוי. וכי רבי ינאי רצה שימות? ח"ו, זה חתנו. אלא הלשון היא חרב חדה. היא חותכת. אי אפשר להגיד לא התכוונתי, כן חשבתי. אדם לא יודע מה יכול לעשות בלשון שלו. יכול להרוג.

הכתר של המלך על הראש של הסוס

הקב"ה נתן לנו כלים מפוארים, צריך לדעת איך להשתמש בהם. זה כמו המעשה בכפרי אחד גוי שמצא מטמון, זה היה מטמון של אחד המלכים, איזה כתר, איזה אבנים טובות, איזה כלים. הביא הכפרי את המטמון לאשתו. אמר לה: עכשיו, אפשר לקחת את גביע הכסף ולתת בזה אוכל לתרנגולים. את הכתר נשים על הראש של הסוס... כך, הקב"ה נתן לנו כלים, ואם אנו לא משתמשים בהם כמו שצריך, אז אדם מוציא אותם לשטניות ולהבלים. זו צרה. אסור להפקיר את הפה.

אתם יודעים מה אומר רבינו האר"י? מי שמדבר לשון הרע מתגלגל בכלב נובח. כמו שכתוב: והכלבים עזי נפש, לא ידעו שבעה. למה, כי מגולגלת בתוכם נפש שדיברה לשון הרע. לכן אין להם מזונות ופרנסה. וכמו הכלב שנובח כי רוצה לאכול. וגם שם הקל"י של הכלב נקראת בלאד"ן, זה הוא כופר בעיקר. לכן הוא אומר: ויקרא לה נובח בשמו, לה נובח בשמו - ראשי תיבות: נב"ל. ומי שמדבר לשון הרע נקרא נבל. ומי שנשמר - חסיד. גם, נבל גימטריא: חסיד. וכי יכול להיות שהנבל חסיד? אלא, זהו מי שמדבר לשון הרע, שגם אם הוא חסיד הוא הופך לנבל.

הגאון חיד"א מביא בספר מכתב יד קדמון, שהעגל שעשו במדבר - היה שור וחמור, חציו שור חציו חמור, לכן שלט בהם מלאך בשם

בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא והוא עולה למעלה, וגורם באותה התעוררות של לשון הרע, מות וחרב והרג בעולם. (דף רסה ע"א). וזו לאננו דמתערי להאי סטרא בישא ולא נטרי פמיהו ולישניהו, אוי ואבוי לאותם שמעוררים את הצד הרע הזה ולא שומרים פיהם ולשונם.

אדם לא יודע אם מחר הוא יקום או ימות. בליל תשעה באב, חופרים כל אחד קבר לעצמו, איפה הוא ישן? בתוך הקבר, אם הוא קם - קם, אם הוא לא קם - מכסים אותו בעפר ונגמר. כל שנה חמש עשרה אלף נשוארים בפנים. איזו גזירה.

אדם עובד בידים ברגליים, הוא מתעייף, אבל ללשון - אין לה עצם, תך תך תך... אוי ואבוי מה זה יכול לעשות, להחריב עולמות! זה הורג! לכן צריך כח אדיר, ח"ו לא לתת לסט"א הזה לשלוט. מה היא אומנותו של אדם בעולם הזה יעשה עצמו כאילם. זה לא סתם. כמה זה דבר גדול שאדם ישמור את עצמו לא לדבר. בפרט בבית שלו, אדם בא לבית יגיד לאשתו: את יודעת, היום היה כך וכך, בעבודה היה כך, אסור לדבר מה הולך ביישיבה. היא בתוך הבטן שלה אומרת: זה מדבר על החברים שלו, איזה בן אדם זה, היא מבזה אותו.

גם אדם שמדבר על אחרים עם החבר שלו, הוא שומע אותו, מה הוא יכול לעשות, אבל בתוך ליבו הוא אומר, ה' יצילנו הוא מדבר לשון הרע. הגמרא אומרת במסכת ערכין (דף ט"ו): תנא דבי רבי ישמעאל, כל המספר לשון הרע - מגדיל עוונות כנגד שלש עבירות, עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים. כי כתוב: לשון מדברת גדולות, ובעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים גם כתוב לשון גדולה.

הלשון - טייל' על קול'י

שלמה המלך אמר במשלי: מות וחיים ביד לשון, וכי יש יד ללשון? אלא לומר לך, מה יד ממיתה - גם לשון ממיתה. ואם תגיד, כמו היד שממיתה מקרוב, גם הלשון ממיתה מקרוב, לא, לשון זה טייל! טייל על-קולי. זה פועל רחוק רחוק. אתה יכול לדבר פה, וזה יכול לשרוף רחוק. היום רואים את זה, הכל ברגע. רץ לכל המקומות. שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ. חץ שחוט לשונם. מרמה דיבר בפיו, שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו. אומר הגר"א למה זה דומה לחץ, כי היורה בחץ, כמה שהוא מושך יותר את החץ, כך הוא רץ יותר רחוק. כך גם זה שמספר לשון הרע, בהתחלה אומר: זה אדם טוב, מה הוא עשה איך הוא עשה, ופתאום זורק עליו את מה שהוא רוצה, בתחילה מגדיל אותו, ואז נותן לו איזה מכה אחת. כך זה לשון הרע. ה' יצילנו. וכשיוצא דיבור מהפה, אי אפשר להחזיר אותו. זה כמו חץ. אתה לא יכול לשלוט עליו. יצא - יצא. אוי ואבוי. צריך פחות לדבר.

לך תאסוף את כל הנוצות שפיזרת...

היה אחד שהיה רגיל בפה שלו לדבר לשון הרע. יום אחד שמע כמה זה קשה, ורצה לחזור בתשובה. בא אצל הרב, אמר לו: כבוד הרב אני רוצה לבקש תיקון. אמר לו: בסדר. קח עוף תשחט אותו,

מקלות בגלגלים של הטנק

בא אחד אצל ה'פני מנחם' ואמר לו, שכל צעד שהוא הולך, יש לו צרות, כל מיני בעיות, אין לו חיי העולם הזה. ובתוך הדברים הוא התבטא ואמר לו שהוא מרגיש ש"שמו לו מקלות בגלגלים". אמר לו ה'פני מנחם': מכונית נוסעת יותר מהר מטנק, אבל הטנק יכול להעפיל בהרים, דוקא אם יש לו מקלות בגלגלים, אז הוא יכול ללכת טוב על ההרים, בכל המקומות הוא רץ, אבל המכונית נוסעת רק במקום מישור. בשביל להתגבר על כל הבעיות, צריך טנק. כך אתה יכול לעלות על כל הבעיות, על כל המכשולים. בשביל זה שמו לך 'מקלות בגלגלים' כדי שתוכל להתגבר על כל המכשולים בחיים.

עכשיו רואים שיש בעיות, לדעת שהכל מן השמים. בזמן דוחק, צרה, מה שעושים מן השמים זה טוב, הדוחק זה רק טובה, לפעמים אדם רואה רופא שחותך באיזה מקום בגוף, הוא מבין שזה בשביל לרפא את החולה, והכל לטובה. כל מה שהקב"ה נותן לנו, עלינו לשמוח, כמו שאמרו על הפסוק: "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא". שכידוע מי שנותנים לו כוס של ברכה לברך ולא מברך - מקצרים לו ח' וימיו. אבל 'כוס' בגימטריא 'אלקים', שרומז למידת הדין. כלומר, שמי שנותנים לו 'כוס' שיש בו 'יין' שגם הוא מרמז על 'דין', והוא לא מברך ולא אומר תודה, אוי ואבוי, זה לא טוב. אלא אפילו שיש לפעמים מידת הדין צריך להיות שמח. אי אפשר לדעת את עילת העילות וסיבת הסיבות, איך הוא מסובב את העולם.

המטבע הרוסי הציף את חייהם

יש ספר 'בך בטחונ', והוא מספר שכאשר עלתה המפלגה הנאצית לשלטון, רוב התושבים היהודים של אירופה לא היו כ"כ מייחסים לזה איזו בעיה. רק חלקם היו חוששים. היה איזה סבא אחד עם בני משפחתו, שהיו אמידים מאד ובעלי נכסים, הם היו ממש עשירים גדולים, והם החליטו לעזוב את גרמניה. מכרו את כל הרכוש שלהם, סיימו את העסקים שלהם, והיגרו להולנד. בטרם צאתם, פתאום שומעים שהבנק הגרמני החליט להמיר את כל הכסף המצוי בחשבון לרובל רוסי, שזה היה מטבע חזק. ואת הכסף הזה הוא העביר איתו להולנד.

בוקר אחד, מופיע הכותרת בעיתון: 'רוסיה מבטלת את המטבע הישן'. היא מטביעה מטבע חדש. נותנת ארכה של ימים ספורים

רבינו הקדוש עשה סעודה לתלמידים, ועשה להם לשונות, חלקם קשים וחלקם רכים. אמר להם: תמיד תדעו לכם לשון רכה תשבר גרם, גר"ם ראשי תיבות: גזירות רעות מבטלים

להחליף את המטבעות הישנות. כעת הסבא לא ידע לאן הוא יעביר עכשיו את כל כספו, כל העושר שלו נעלם ברגע אחד, הוא נהפך להיות עני. מה הוא יעשה, אכזבה גדולה. אמר להם: מפה אין לי כלום, אני עולה באניה לארץ ישראל. אחרי שהוא עלה לא"י בשנת 1940, אז פלשו הגרמנים להולנד. ורבים רבים מיהודי הולנד נרצחו.

נח"ש, שהוא ראשי תיבות: נחש, חמור, שור. לכן, מי שמדבר לשון הרע - לוקה בצרעת. צרעת גימטריא: שור חמור. ועל כך אומר ה'זוהר' הקדוש: לא תחרוש בשור וחמור יחדיו, כי מי שחרוש בשור ובחמור יוצאת קליפה קשה ששמה כל"ב. והאותיות האמצעיות של שור וחמור עולה גימטריא: כלב. ולכן הקליפה קשה, מי שמדבר לשון הרע - מתגלגל בכלב. ה' יצילנו.

מה יש לנחש בין השיניים?

כתוב במדרש: שאלו את הנחש איך אתה נושך? אמר: מבין השיניים. ולכאורה זה פלא, אלא הביאור: אם תשים אותיות שטן תחת אותיות נחש יצא לך פה נ' ש' - ש"ן, ופה יצא לך ש' ונ', ובאמצע יש לך אותיות ח' וט' - ח"ט. וזה הביאור "מבין השיניים" - בין האותיות שן ושו, הם אותיות ח"ט מהחטא, מהשיניים, שזה חטא הלשון. הלשון ניתנה שאדם ילמד בה תורה, ולא ידבר בה לשון הרע. אוי ואבוי.

כתוב: מות וחיים ביד הלשון, הכל ביד הלשון. יש במדרש מעשה ברוכל אחד שהיה מחזר בעיירות, והיה מכריז: מי רוצה לקנות סם חיים? ושמע אותו רבי ינאי, אמר לו: בוא אצלי תמכור לי מהסם הזה. אמר לו: אתה לא זקוק כבוד הרב. אך הוא התעקש: לא, תעלה אצלי. הביא לו ספר תהלים, והראה לו שכתוב בתהלים ל"ד: מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע. אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא את הפסוק הזה, ולא ידעתי פשוטו, עד שבא רוכל ואמר לי: רבי ינאי לא יודע? הרי כתוב מפורש, מי האיש החפץ חיים - נצור לשונך מרע. אלא, אותו רוכל שהיה מוכר סמים - הוכיח לבריות כי גם שמירת הלשון היא יעילה, וכי היא נותנת רפואה ובריאות וחיים. רבי ינאי תמיד ידע שהכוונה 'חפץ חיים' - זה לעולם הבא, עכשיו הוא מבין שזה לא רק לעולם הבא, מי האיש החפץ חיים - גם בעולם הזה - לראות טוב. אדם רוצה להיות חדש, עם בריאות, שמחת חיים, הצלחה בעולם הזה, פרנסה, הכל - ישמור את הפה. זה הדבר הגדול. זה כח אדיר למי שזוכה לשמור. פלא פלאות. נקבל עלינו עכשיו, בפרט שיש מלחמה כזאת שעם ישראל צריך ישועה. קודם כל לשמור על הלשון.

משנה זוהר - דוחים טילים

אמר להם משה למרגלים, תלכו לראות מה הארץ השמנה היא אם רזה, היש בה עץ אם אין, והתחזקתם וכו' והימים ימי ביכורי ענבים. מה זה 'ימי ביכורי ענבים'? ימים קשים שבהם שולט הס"מ. אומר רבי שמשון מאוסטרופולי, שלפני אותיות 'ענבים' - כלומר ה'בכור' למילה 'ענבים' (חסר), ע' לפניו איזה אות יש - ס', נ' איזה אות יש - מ' נהיה ס"מ, ב' - א', מ' - ל'. יוצא: ס"מ-א"ל, לומר שזה ימים ששולט בהם הסט"א. "ומה הארץ השמנה היא", 'שמנה' אומרים רבותינו, אותיות 'משנה', אותיות 'נשמה', לרמוז לסגולת לימוד המשנה, "אם רזה", אותיות 'זהר', אם אתה רוצה לרחם על ארץ ישראל שלא יגיע אליה טילים, לא יהיו בעיות, לא יגיע צרות, תעסוק במשנה ובזוהר, בדברים רוחניים.

הלא כותב בזוהר הקדוש, כי ה'זהר' - זה תיבת נח, ומי שרוצה להינצל מכל המהומות, מכל הצרות שיהיה בדור האחרון, אומר רשב"י: אני עשיתי תיבה ואתה נכנס אליה. ומה היא התיבה - גירסת הזוהר הקדוש. יש כח אדיר בזוהר הקדוש, אסור לעזוב את הזוהר הקדוש. זה מועיל בשביל להתגבר על הכל.

למעלה ותרכיזו בכל המקומות, חזק חזק. הקב"ה כל זה עילת העילות מלמעלה. טהרן, משהד, הכל יהיה עפר בעז"ה.

הקב"ה ישמור לנו את היהודים שם, אבל צריך את כולם לחסל, בעזרת השם יתברך. עם ישראל הם טובים, הם לא רוצים להפריע. אבל הקב"ה שומר אותנו. אף אחד לא יכול להרע ולהפריע, כל נשמה של כל יהודי ויהודי היא חשובה מאין כמותה. א"א להבין כמה, כל נשמה, כל מקום בארץ ישראל חשוב, צריך לעודד. ובכל בוקר שאדם קם - יברך חזק להקב"ה פוקח עיניים, יברך רוקע הארץ על המים, יברך ברכות השחר, ואז אדם יבכה על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו, רוצים כבר משיח צדקנו, רוצים בית המקדש, יתן צדקה, ואחרי התפילה לפתוח שערי היכל לבכות ולהתחנן להקב"ה על המצב, הקב"ה רוצה את התפילות שלנו, להראות שאיכפת לנו. כל יום יקרא זוהר הקדוש, ואז אתם תראו בעזרת האל ובישועתו, כי לה' המלוכה ומושל בגוים, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ככה יהיה בעזרת השם. כולם מחכים ומצפים ליום הקדוש הזה.

ה' יברך את כל הלומדים, כל הקהל הקדוש שבאו, איזה כח, בעז"ה הקב"ה יתן לכולם נחת ושמחה, וגם כל המאזינים דרך הלויין, דרך רדיו מורשת, רדיו קול ברמה, וכל המאזינים דרך ערוץ אלפיים, רדיו דרום, והלומדים בעלון. ה' יברך אותם בכל הברכות, ישועות, לא יאונה לאף אחד כל רע, נלך בדרך ה'. כל אחד יקח לו סט של זוהר, נלך בדרך ה', ה' איתנו, בעז"ה תהיה ישועה גדולה וחיים טובים ונחת, בזכות התורה הקדושה. וכן יהי רצון ונאמר אמן.

כעת נחשוב, מה היה אם רוסיה לא היתה מבטלת את המטבע? הוא היה נשאר שם, ולא היה נשאר בעולם. אבל עכשיו הוא ראה איך הכל לטובה. הקב"ה הביא להם את הכל בצורה כזאת, זה משהו לא יאומן כי יסופר, איך הקב"ה מרחם. שתמיד יהיו שעות טובות שאף אחד לא יראה צער, ולא יהיו בעולם בעיות וצרות. אבל אי

**ומי שרוצה להינצל מכל המהומות, מכל הצרות
שיהיה בדור האחרון, אומר רשב"י: אני עשיתי
תיבה ואתה נכנס אליה. ומה היא התיבה - גירסת
הזוהר הקדוש**

אפשר לדעת חשבונות של הקב"ה. גם אנחנו פה עכשיו, בעז"ה הכל יתהפך לטובה.

לעולם יהא אדם רגיל לומר 'כל מה שעושה ה' לטובה'. בשו"ע זה נפסק להלכה בסימן ר"ל, רגיל לומר, כל מה שעושה ה' בעז"ה הכל לטובה. הכל יבוא רק לטוב.

העמודים והאבנים בונים

מובא דבר פלא ב'סדר הדורות' והביא את זה בספר 'מסעות בנימין', שבבית התפילה עומדים שני עמודי הנחושת שעשה שלמה המלך, וחקוק על כל אחד שלמה בן דוד, כל שנה ביום תשעה באב הם מורידים דמעות כאילו יורד עליהם מים. ככה זה. גם היום, בכותל המערבי יש מקום שרואים הכל רטוב. זהו עמו אנכי בצרה, הקב"ה לא עוזב את עמו ישראל. הוא כל הזמן איתנו, כי רצו עבדיך את אבניה, אחד הדברים הגדולים שעושים תיקון גדול, זה לעשות כל לילה תיקון חצות, לבכות, למה, כי ירושלים זה לב העולם, הם דיברו לשון הרע על ארץ ישראל, על ירושלים, ופגעו בלב העולם. איך אומר הזוהר, ירושלים זה כמו הלב של גוף האדם, כל הכח של הגוף של האדם זה בא מהלב, הלב זורק את כל הדם, זה האמצע, טבור העולם. מאיפה הושתת כל העולם - מהר הבית, מבית קודש הקודשים, שם היתה אבן השתיה, שזה אבן שממנה הושתת כל העולם כולו. כל האיברים ניזונים מן הלב, כולנו ניזונים מירושלים. הסדר הוא כך: בית קודש הקודשים, בית המקדש, ציון, ירושלים, ארץ ישראל, אח"כ מסביב כל העולם. משם יורד המזון, וכך ניזונים כולם. זה השפע של כל העולם. לכן צריך לבכות על זה, על בית מקדשנו ותפארתנו.

חזקו ונתחזק בעד עמנו!

לכן כמו שדיברנו ופתחנו, עכשיו הזמן שעם ישראל נתון בו - זה לא זמן פשוט, רואים איתותים, בכל רגע דברים חדשים, קורונה, שמחת תורה, מלחמה, עכשיו עוד מלחמה עם איראן, איך נפלו, פלא פלאות. איך הקב"ה ניקה לנו את סוריה, איך יכלו המטוסים ללכת להפציץ באירן, זה הכל עילת העילות וסיבת הסיבות, הקב"ה הכין את הכל, איך יפול החיזבאללה, איך סוריה תיפול, כל הדרך מוכנה, אומר בואו תכנסו אתם, ועכשיו כל המכה של ממשלת האיראנים, ועכשיו תשלטו שמה למעלה בספרד, תהיו

בתרומה של 100 ₪ לחודש

תוכל לזכות 25 משפחות שיזכו ללמוד בעלון
האוצר השבועי למשך חודש שלם

ניתן לאסוף מהישיבה או לקבל בדואר

לפרטים 02-624-9000

בן יכבד אב - עדות מכלי ראשון

לרגל מלאת י"ב חודש להסתלקותו לגזי מרומים של זקן המקובלים הסבא קדישא ראש הישיבה כמוה"ר שלום שמואלי זצוק"ל נביא כאן לראשונה מכתב יד קדשו של בנו ממשיך דרכו - מורינו ורבינו ראש הישיבה שליט"א - עדות מכלי ראשון על חיי היום יום של זקן המקובלים זיע"א

תפילה עם עשרה סידורים

הנה יום השנה הראשון של מור אבי ועטרת ראשי - כ"ג סיון התשפ"ה. נתתי דעתי לכתוב בקצרה על סדר יומו המופלא של מור אבי הריני כפרת משכבו, שכידוע כל יום ויום מחייו היה מלא וגדוש בעבודת השי"ת בדבקות עצומה. ואמרת לרשום זאת כדי שאולי נזכה ללמוד מדרכיו ונזכה לטוב בזה ובכא:

אבא זצ"ל כל ימיו חי בדבקות עצומה בה' יתברך, וכן בדבקות עצומה במורו ורבו ראש עדת המכונים כמוה"ר המקובל האלקי האדמו"ר רבינו מרדכי שרעבי זצוק"ל,

שלא זזה ידו מידו, ולא זו מהוראותיו כמלא נימא, הן בענייני הבית והן בענייני הישיבה, וכמעט כל רגע שמענו ממנו: "הרב אמר כך", "הרב עשה כך" א.

ו"כמים הפנים לפנים" - ידוע שמו"ר המקובל האלקי רבינו מרדכי שרעבי זצוק"ל, אהב את מו"ר אבא זצ"ל אהבה עזה וגדולה

מאוד, וקבע את מקומו של אבא זצ"ל לידו בישיבה. כי מו"ר הרב שרעבי היה יושב על ספסל כמו כולם, אלא שזה היה ספסל שיכולים לשבת בו רק שלשה אנשים, והיו שמים לרב שלוש כריות, אחת שיושב עליה, ואחת בשביל הגב, ואחת על הידיה השמאלית שהיה נשען עליה. והרב הושיב את מור אבא זצ"ל לידו ממש באותו הספסל, ומו"ר אבא זצ"ל היה "מצטמק וטוב לו" מהפחד לשבת ליד הרב, ושם היה יושב בתפילה ובלימוד, ובכל הזמנים, והרב לא היה נותן לו לשבת במקום אחר ².

א. רצייתי לציין, שבבית אף פעם לא היתה לנו מחלוקת עם מור אבי זצ"ל, כי בכל פעם שהיה איזה ויכוח על איזה ענין, היה אומר "מה הבעיה? תלך לרב" [מו"ר הרב זיע"א] ותשאל אותו וכך נעשה, וכך עשיתי. וזכרתי שבבית מצוה שלי אמרתי למור אבי זצ"ל שאני לא כל כך שמח מהתפילין שקנו לי, כי קנו את זה לא ממי שהרב שרעבי אמר, וזה לא תפילין כמו שהרב שרעבי מניח. ואבא אמר לי: "תלך לרב שרעבי ומה שיאמר כך נעשה". הלכתי למו"ר הרב זיע"א ודיברתי עימו, והוא אמר לי: "תביא לי את התפילין" והבאתי לו, והוא התבונן בהם ואמר לי שהם משובחות ביותר.

אבל אני התעקשתי ואמרתי לו: "זה לא מהסופר שהרב אמר, וכן הבתים לא כמו של הרב", והרב אמר לי: "אתה יודע שעכשיו אין לאבד ממון כלל, ואת התפילין האלו הרב אורי קנה אותם מכספו עד שנשם לו, ואל תצער את מור אביך, ועוד, תדע שרבי ציון ברכה יש לו כאלו תפילין כמו שלך.

ואז הרב שימח אותי ואמר לי: "בעיה"ת כאשר ה' יתן למר אביך ממון, הוא יקנה לך תפילין חדשות כרצונך". וכך היה. שלאחר שנה הביא לי מור אבי תפילין חדשות שכתב אותם רבי רפאל כהן זצ"ל ואת הבתים המשובחים והטובים ביותר. אבל הפרשיות היו תפילין דרבינו תם, והלכתי לכבוד הרב ואמרתי לו שזה ר"ת, והוא אמר לי: "מהיום תניח ב' תפילין רש"י ור"ת" וכך עשיתי.

ב. אמנם לאחר פטירת הרב זיע"א, אבא עם הענווה והפשטות שלו, אפילו שהיה אחראי על הישיבה ועל כל סדרי הלימודים, כבר לא היה יושב באותו מקום כבומן הרב, אלא הלך לשבת מאחורי התיבה, וכן היה עומד עמידה באותו אזור ליד ההיכל ולא בתיבה, ושניה את זה בעדינות ובחכמה לאט לאט, בלי ששימו לב למשהו מזור, עד שלמים שכחו שהיה מקומו ליד הרב, עד כדי שהדור החדש לא מכיר את זה כלל, אלא יודע שמקומו של מור אבי זצ"ל היה רק אחרי התיבה...

וכן לאחר פטירת מורינו הרב זיע"א, אבא לא רצה לעלות שיש כמנהג ראשי ישיבת "בית-אל" והיה עולה רק משלים ועושה קריש בכונות, ואף שהמנהג שהעולה משלים לא מכון הברכות של קריאת התורה בכונות, אבא היה מכון. [ולא היה מסכים שישירו לו שירים כמו יחיד אל דגול, או ימים על ימי מלך, ולכן היה המנהג לשייר "רפא צירי אל ואמן"].

דבר העוזר

יום כ"ג סיון תשפ"ה, היום שבו שנה שלימה שהסבא קדישא איננו! שנה שלימה עברה מאותו יום מר ונמהר שבו: "אראלים ומצוקים אחזו בארון הקדש, ונצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש".

כל מי שזכה להכיר ולו במעט את הסבא קדישא זיע"א, הרגיש ומרגיש היטב את החיסרון ואת החלל העצום, וחש אותו כל השנה החולפת, יום יום, שעה שעה, רגע רגע.

אמנם האמת היא, שגם מי שלא הכיר אותו לרוב ענוותנותו, אם רק יטה אוזן, יבין מיד, שההפסד האדיר הוא לכל אחד ואחד מעם ישראל! שהרי כמה הוא היה דואג ומייער על כלל ישראל בכל ליבו, וכמה היה משקיע בתפילות ותעניות ומעשים למען עם ישראל. יתירה מכך, עצם נוכחותו כאן בעולם הגנה על הדור. ומי יודע כמה צרות היו נחסכות מעם ישראל אילו זכינו שהוא היה אתנו בשנה החולפת??

לאחר פטירתו, רבים הולכים ומתוודעים לדמותו הענקית, וצמאים לשמוע, ממעשיו, מגדולתו ומדרכו בעבודת ה'. במהלך השנה, הצטברו אצלנו עדויות רבות, עובדות והנהגות נפלאות מחייו, שמגלות טפח מדמותו. [ועוד חזון למועד שיוכנו ה' להוציא לאור את סיפור תולדות חייו והנהגותיו בקודש].

אמנם כעת לרגל יום השנה הראשון, עלה בידנו דבר חדש שרואה אור כעת לראשונה במסגרת "האוצר השבועי": כתב יד קדשו של מורינו ורבינו ראש הישיבה שליט"א ובו הוא מתאר את חיי היום יום של אביו הסבא קדישא, ואת סדר יומו פרטים. סדר יום שמותיר את כל מי שרואה אותו פעור פה, סדר יום שנראה לקוח מימונו של אחד מגדולי הדורות הקודמים.

כתב היד הזה, הרואה אור כאן לראשונה, הוא מעין "סיכום" - קטן הכמות ורב האיכות של דמותו הענקית ומלאת ההוד של הסבא קדישא זצוק"ל זיע"א.

אשרי עין שראתה את הסבא קדישא, וידעה להבחין ולגלות את סתרי הנהגותיו המופלאות ותורתו שהיו בהסתרה שבתוך ההסתרה. וכזה הוא מורינו ורבינו ראש הישיבה שליט"א שזכה לחסות בצל אביו עשרות בשנים, שנים שבהם סמך עליו והפקיד בידיו את הנהגת הישיבה.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמיים שהדברים הללו יהיו לתועלת וחיווך בעבודת ה' ויראתו, ולוואי שנוזכה לדבוק מעט מזעיר ממעשיו של רבנו זלה"ה, שאף שהיה בשר ודם, דמה למלאך, ומסר נפשו ללא לאות, לתורה, למוסר, לתפילה, לחסד, בזיכך החומר, ועל ידי כן עלה ונתעלה. ויהי"ר שבמהרה נזכה לביאת משיח צדקנו, ונראה את פניו בתחית המתים בקרוב, אמן.

רק כדי שיהיה לו כח לעבודתו יתברך, והיינו רואים ומבינים כך, כי היה אוכל רק דברים בריאים ולא היה אוכל אף פעם אם הוא שבע, וכן על זה הדרך, אשריו ואשרי חלקו.

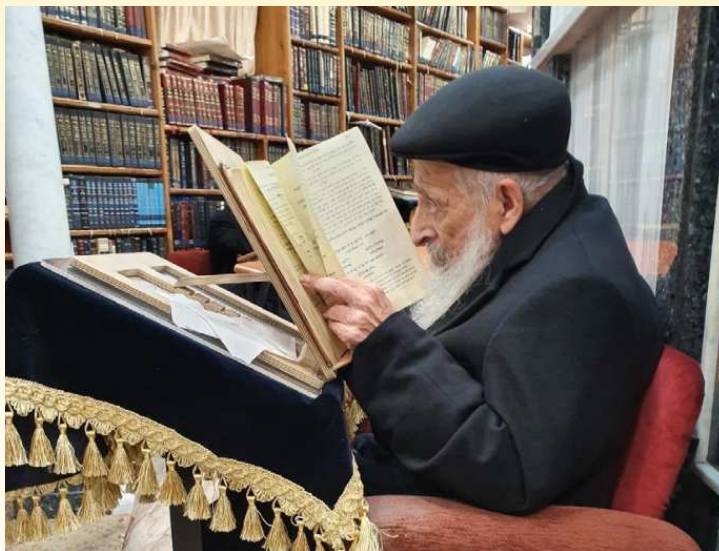
אבא לא היה מחשיב עצמו לכלום כאילו הוא לא נמצא כאן¹, והיה מתנהג בענווה ובשפלות והכל בתמימות ובצדקות אמיתית. והתרחק מאוד מן הפרסום ומן הכבוד כמטחוי קשת².

באופן קבוע היה שותק ולא מדבר³, והיה לו הרבה מה להעיר ולדבר, והיה שותק, אם בבית עם בני ביתו ואפי' עם האמא ע"ה. וגם אם רצה להעיר היה עושה זאת בחכמה גדולה בלי לפגוע בשום אדם⁴.

ולפעמים בעיני ראיתי כמה מכעיסים אותו בכל מיני דברים שהם כנגד רצונו ולא כעס ולא הגיב.

בבית הכנסת ובבית המדרש ממש לא היה אפשר לדבר עימו⁵, כי לא היה עונה.

דאג בתמידות על צער השכינה ועל גלות ישראל, והיה עושה הרבה תפילות ותיקונים⁶ להצלחת כללות ישראל⁷ וללא שום פרסום.

מלאך בין בני תמותה

היינו רואים במו עינינו שאבא זצ"ל מתגבר על כל הניסיונות והמכשולות של העולם הזה, ומתרחק מענייני העולם הזה למיניהם אם באכילה⁸, אם במלבושים⁹, אם בממון¹⁰, היינו חיים איתו ורואים יום את הדברים הללו, והיה זה לפלא לראות אדם שיכול לחיות בכאלה כוחות אדירים, ולהתגבר על המכשולות שממציא היצ"ר¹¹.

שנים רבות היה צם יום יום ולפעמים גם יומיים רצוף או יותר בלי שירגישו בו,

ולפעמים אפילו אמא לא ידעה מהצומות כלל, וכך היה שנים רבות שהיה עושה צומות. וזה חוץ מימי השובבי"ם שהיה צם כל יום ויום גם בוקנותו עד השנים האחרונות. והיה משתתף בכל הצומות שהיו ביישיבה בשובבי"ם, ומשים עצמו כאילו הוא לא עושה הצום. אני זוכר שבצעירותו כשהיינו קטנים היה צם כל השבוע כולו, בלילה היה אוכל וביום היה צם. והיה צם כך חודשים שלמים וכך המשיך שנים. ואפילו בשבת קודש, אני זוכר שהיה אוכל רק חצי פיתה עם טחינה ותו לא, לא עוף ולא שום תבשיל והיה לפלא.

הצומות הפריעו לאמא ע"ה שדאגה לו מאוד, עד שהלכה למו"ר הרב זיע"א ובכתה לו שאי אפשר כך להמשיך, ומו"ר הרב זיע"א אמר לו להפסיק בצומות, ומעתה תוכל לא לצום וכך עשה¹².

בשום אופן לא היה ניתן לראות אותו ממחר לאכול או בהול על האוכל, אפילו שהיה רעב ולא אכל כל היום, היה מתאפק ולא תאב לאכול, וכשאוכל, אוכל בנחת לבריאותו ולא למלאות תאוותו, אלא

מתפילת ערבית עד תפילת שחרית

ועתה אכתוב מעט מסדר יומו של אבינו הקדוש. ויש לציין, שכל מה שנכתוב מעתה, הוא הסדר יום של אבא זצ"ל כפי שהיה בחיי מורו ורבו מו"ר רה"י הרב מרדכי שרעבי זיע"א. אמנם אחרי פטירת מו"ר הרב זיע"א בשנת תדש"ס, מו"ר אבא זצ"ל שינה כמה דברים מסוימים ממה שהיה נוהג.

נתחיל מהערב: כמש"כ "ויהי ערב ויהי בוקר". היה מתפלל ערבית בחשק נפלא עם כוונות הרש"ש זיע"א, והיה יושב במקומו ליד

ח. מעולם לא ביקש מהילדים עבודה כלשהי, וכן את הצלחת אשר אכל בה היה מרים בעי צמו, וכן אם אמא היתה מבקשת מאחד הילדים לעשות היה אומר "זאת עבודה שלי" והיה עושה בעצמו. וכן שאמא היתה שואלת בענייני הלכה היה מצביע על אחד הילדים שיענו. ט. וכן ראינו שאם היה רואה מקום מהישיבה שאינו נקי, לא היה מחשיב את כבוד עצמו אלא היה בעצמו מנקה, כדי שלא יהיה חילול ה'. ולעולם לא הרים ראשו כנגד מי שמשוחח עימו אפילו אם המשוחח עימו היה קטן.

י. עד כדי כך שהיו אומרים תלמידי רבינו הרב מרדכי שרעבי זיע"א ובאי ביהכ"ס ש"א את המילים של ר' שלום אפשר לספור באצבעות...¹³ [יש לציין שזה לא היה טבעו להיות שתקן, כמו שהעידו בימי השבעה, שכאשר היה צעיר היה עליו וכשבא לקחת עוד נעליים מהסוחרים היה מחזק ומעודד אותם, ובכל זאת מיום עומדו על דעתו, התגבר על טבעו, ולא פצה את פיו].

יא. וכמובן שמעולם לא הרים עליו יד ולא היכנו אע"פ שאולי היו דברים שהיה לו צער. ורק היינו רואים שהוא שופך שיח לה' עלינו שנוכל ללכת בדרך ה'. [אך אם ח"ו היה בבית בגד קצר היה מודיע שגורר אותו וגורר אע"פ שהיה עוני רב].

יב. יש לציין שמאוד היתה חשובה אצלו קדושת בית הכנסת ובית המדרש ולא היה נותן שישנו או ידברו בביהמ"ד וביהמ"ר.

יג. מנהגו היה מזמן הפיגועים שהתחילו בארץ ישראל שהיה אוסף ילדים וכולם יחד אמרו סליחות ופותרים את ארון הקודש ותוקעים הילדים בשופרות וחצוצרות כל יום, והיה משלם לכל ילד ביומו וכך היו עשרות ילדים שכל יום אחרי הצהריים היו מתפללים על עם ישראל.

יד. היה עושה פדיון נפש בשם כל ישראל, ואף שהיו מבקשים ממנו באופן פרטי ומציעים לו ממון רב, היה אומר "אני עושה" בשם כל ישראל" דווקא.

ג. היה אוכל מעט "בדרך ארץ" [ואין מה לדבר שמעולם לא אכל במסעדה או כיו"ב] ואף אם הגיע לשמחות יוצ"ח, לא היה אוכל שם, וגם מעולם לא היה בשבתות חתן של יוצ"ח, אמנם כשהגיע לסיים "עץ חיים" או "סיום מסכת" ביישיבה היה אוכל מעט אורז ואפונה. ד. הסתפק במועט באופן שאין לתאר עד כדי כך שבנעלים שלו היו חורים ["הסנדלר הולך יחף" כפשוטו...] וגם המכנסיים והחולצה שלו אביו היה מביא לו מתנה של חברת "אוסם". ה. מעולם לא נהנה מכספי הישיבה אפילו שהיו תקופות שאולי היה כסף, וכן לא לקח כסף ממו"ר הרב זיע"א, ואפילו שכולם היו מקבלים כסף כל יום מהרב זיע"א. ואפילו שבבית לא היה מה לאכול, בכ"ז לא היה עובד בחנותו, אלא עובד את בוראו, עד כדי שהיו לעיתים נוגשים דופקים בדלת, ואנחנו הילדים היינו משלמים מעט מעט כדי שלאמא לא יהיה צער. ואף אם היה מרויח איזה פרושות שהם כל כספו היה נותן לרב זיע"א.

ו. עיניו היו תמיד למטה וכשדחקוהו ושאלו מה העצה לשמור על העיניים אמר שהעצה היא להסתכל על הנעלים.

ז. לימים אמא אמרה שלא ידעה מספיק כמה גדול ועצום הוא, ואילו היתה יודעת, לא היתה הולכת לרב שרעבי.

ובדרך כלל הוא היה החזן בתפילת שחרית באותם הזמנים, כי שאר המכוונים כמו ר' ציון ברכה, ר' אליהו חמד, ר' אורי וכו' היו עובדים לפרנסתם בדואר וכיוצא בזה במקומות שהיו צריכים לצאת מוקדם, אבל אבא היה עובד עצמאי בסנדלריה, ולא היה מעניין אותו מתי לפתוח את הסנדלריה, וככה היה לו את כל הזמן לתפילה ולימוד.

לאחר תפילת שחרית, היו לומדים עם מו"ר הרמ"ש פרק בהרמב"ם, והיה אחד קורא הלכה הלכה, והרב מסביר בעל פה, וכן גורס את הרמב"ם בעל פה. ואח"כ נותן הרב שיעור בטור בית יוסף. [והיו זמנים שהגאון ר' דוד הכהן (ערב) שליט"א היה לומד לפני הרב טור בית יוסף].

אח"כ היו לומדים עם הרב "חק לישראל" לפי הסדר, ולאחר שגמרו את ה"חק לישראל", היו אומרים קדיש ומלווים את מו"ר הרב זיע"א לביתו, והאבא היה חוזר לשיבה וגורס דפי זוהר, אולי ארבעים דף ועוד היה אומר תהלים, ורק אח"כ היה הולך לביתו.

בהגיעו לבית, אם באותו היום לא היה צם, היה אוכל ארוחת בוקר עם לחם. ובמשך היום לא היה אוכל לחם, אלא רק בבוקר. והיה אוכל רק פרוסה אחת שהיו

חותכים לו בבית, והיינו משתדלים לחתוך את הפרוסה באופן שתהיה עבה מעט, כי זה רק מה שהיה אוכל, פרוסה אחת, ודבר פלא היה האכילה שלו, כי היה מורח בעצמו מרגרינה על הפרוסה, ועל זה היה מורח "ריבה" שהאמא היתה עושה בבית, ואוכל את הפרוסה עם עגבניה ועם זיתים סורים מרים שאמא היתה מכינה בבית.

וזה היה פלא בעינינו איך אפשר לאכול כך, ולפעמים בעונות היינו צוחקים, והאמא היתה מסבירה לנו שהוא לא רוצה להנות מהאוכל ומתאוות העוה"ז, אלא שרוצה לגרום לה נחת רוח לכן אוכל מהריבה שהיא עושה ומהזיתים שהכינה, אמנם היא שמחה.

אבל היה קשה בעינינו איך אפשר לאכול כל כך קצת, ואמרה שהיא יודעת את חסידותו ופרישותו, והיתה מסבירה לנו שהאשה יכולה לדעת מעט על בעלה אם הוא אמיתי בדרכיו או לא, והיתה שמחה ואומרת שהוא אמיתי בדרכיו ואיש אמת. וכן היתה אמא מכריחה אותו לשתות ביצה מגולגלת שהיה עושה חור למעלה בביצה וגומע אותה, ולפעמים היתה קוראת לאימו של אבא שתכריח אותו לאכול ולשתות, כי היה צם בדרך כלל.

והיה מברך ברכת המזון בכוונה גדולה.

מִלְפָּנֵי הַצְהָרִיִּים עַד תְּפִילַּת עֶרְבִית

אמא היתה מתחננת לפניו שילך לעבוד לפתוח את החנות, כי מצב הפרנסה היה קשה מאד, כי אבא לא היה לוקח כסף מכבוד הרב שרעבי בשום פנים ואופן, וגם לא מאנשים אחרים, כי היה נהנה מיגיע כפיו בלבד, ולכן אמא היתה לוחצת אותו שיעבוד כמה שעות שיהיה פרנסה.

מו"ר עד העמידה, ובתפילת העמידה היה עולה לתיבה ועומד ליד החזן, שכפי שאמרנו זה היה מקומו הקבוע בזמן מו"ר הרמ"ש.

תפילת העמידה היתה אורכת לפחות חצי שעה. ולאחר ערבית אבא היה חוזר למקומו, והיו לומדים עם מו"ר הרב רמ"ש זיע"א בספר הקדוש בן איש חי ומנורת המאור על הסדר, ולאחריו קדיש. ואז מו"ר הרמ"ש היה חוזר לביתו, וכל הקהל מלווים אותו, ואח"כ אבא היה חוזר לבית הכנסת ולומדים שיעור בגמרא כמו שעה אחת, ואח"כ היה אבא לומד עוד איזה לימודים.

אחר כך היה חוזר לבית בערך בשעה 10:00 בערב^{טו}, ואוכל קימעה דברים קלים כמו סלט, או תפוח אחד, זה היה מאכלו ותו לא.

לפני קריאת שמע שעל המיטה, היה לוקח ספר מוסר שהיה לומד אותו על הסדר, למשל התחיל "אורחות צדיקים" ולומד אותו על הסדר, וכשסיים "אורחות צדיקים", התחיל "מסילת ישרים" ומסיים אותו, ואח"כ "ראשית חכמה", ככה היה לומד אותם על הסדר וחוזר על כל הספרים פעמים רבות. ופעמים היינו לומדים עימו, והיה מנצל את זה להדריך אותנו בדרך הישר.

אח"כ היה אומר קריאת שמע על המיטה, וזה היה לוקח לו שעה שלימה, ופעמים יותר כי היה עייף מאד. אחרי ק"ש שעל המיטה היה עולה על יצעו וישן בערך שעתיים, עד שעה 1 או 2 בלילה, ואז היה קם וקופץ מהמיטה ממש ברגע אחד. מעולם לא היה דבר כזה שאנחנו נקום ונמצא אותו ישן.

לאחר שקם ונטל דיו, היה מברך ברכות השחר בבית, ויוצא ורץ למקוה בשיבת "בעלזא" ומשם היה הולך במהירות לשיבה.

בישיבה היה עושה סדר תיקון חצות כשהוא יושב על מדרגת ההיכל, ולאחר מכן היה עושה תפילות ויחודים והקפות לתיבה, והיה הולך עוד פעם למקוה בבתי בראנד, כנראה היה לו בזה איזה עניין, ואז היה מכין את עצמו לתפילת שחרית.

תְּפִילַּת שַׁחֲרִית וּפְתַת שַׁחֲרִית

היה מתפלל כל תפילת שחרית מילה במילה, כשאר התפילות, מתחילת התפילה עד סופה.

בבוקר תפילת העמידה היתה אורכת 45 דקות בערך, והיה חוזר ומכוין את חזרת התפילה עם החזן עם כל הכוונות כולם! ותמיד היה עומד במשך כל זמן חזרת התפילה גם בזקנותו, והיה עוד פעם מכוון את כל הכוונות ולא היה מתעייף^{טז} וזה פלא.

טו. לאחר פטירת הרב מרדכי שרעבי זיע"א אחרי ערבית היו לומדים בן איש חי ושיעור גמרא. ולאחר מכן היה לאביו "מוכח" מספרי מוסר כמו יותר מחצי שעה, וזה היה בתוך בית המדרש במקומו כך שנים רבות אותו יהודי ירא שמים מגיע עם ספר מוסר וקורא לאבא כמוכח.

טז. וביום כיפור היה עומד כמעט כל היום כולו אפילו בזקנותו.

משלם בדרך כלל כל ההוצאות, כי היה יודע שהאבא אין לו ממון, ומצבו היה דחוק כי לא היה עובד כמעט בכלל, אלא היה תדיר בורח ללמוד.

בשנים קדמוניות היה לול של עופות בבית הסבא, וביום חמישי לוקחים עוף והולכים לשוחט הרב אבדני ואבא היה אומר לנו שנאמר לו קודם לבדוק הסכין.

והיינו מביאים העוף לבית ומורטים הנוצות וכו' ומולחים העוף. ולאחר שאסרה הממשלה ליקח עופות חיים, אז ביום חמישי אבא זצ"ל היה קונה עוף אחד או שנים מאדון לוי במחנה יהודה, שהיה

חסיד גור, והיה מוכר עופות הבד"ץ, והאמא היתה מכשירה אותם ומסדרת הכל שיהיה לכבוד השבת. את החזה של העוף טוחנת ועושה קציצות של עוף, כל אחד מקבל בצלחת המרק בלילה קציצה אחת, וזה ב"ה הספיק לכל המשפחה, ובבוקר החמין זה אורז, וכל מה שנשאר בעוף שמים על האורז.

ולאחר שקנה לצורך שבת, היה הולך לאכול ארוחת בוקר כמו כל בוקר, ופותח החנות כי אולי צריך להחזיר את הנעליים של האנשים לכבוד שבת.

ופעמים שאנחנו היינו פותחים את החנות לעזור לאבא, ואם היה צריך איזה תיקונים, היינו עושים אותם לשמח את האנשים, ובינתיים היה לנו קצת כסף לכבוד שבת לבית.

אח"כ היה הולך למקוה טהרה וחוזר שמח ומסדר ענייני השבת, ומטיב את הנרות, ולובש בשמחה בגדי שבת המלכה. והיתה לו חליפה מהחתונה שלו בצבע חום שהיה לובש אותה בשבתות, וחליפה נוספת בצבע כחול שהיה לובש אותה בחגים.

לאחר שלבש בגדי שבת היה לוקח בשמים מהגינה שבבית, כדי שיהיה לכל באי בית הכנסת לברך [וזה היה עד הזמן האחרון], והיה הולך לשיבה.

כבר בשעה 14:00 בצהריים היה מגיע לשיבה, וכאן אזכיר שגם בבית עצמו מרת אמנו ע"ה בשעה כזו כבר סיימה לבשל ולהכין כל מה שנצרך לכבוד שבת! ואני זוכר שכבר בשעת צהריים היתה יושבת במרפסת לאחר שהכל מוכן לכבוד שבת, ולא היה דבר כזה שנכנסים לשבת מתוך לחץ ועבודות.

תיכף שהגיע לשיבה אם צריך לסדר היה מסדר הנצרך, ואז מו"ר רבי מרדכי שרעבי זיע"א היה גם כן עולה מהבית לשיבה לבוש בגדי שבת פאר וכבוד, והיו יושבים ולומדים תקוני הזוהר עם פירוש "כגן הירק" והיו שמחים מאד בלימוד. ואנחנו הילדים היינו לומדים בן איש חי וחזורים על ההלכות ומקשיבים לקול מו"ר הרב זיע"א בלימודו, וכך היה הלימוד נמשך עד זמן המנחה.

ואז היו מתאספים הקהל ומתפללים בחשק גדול תפילת המנחה, והיו מכוונים עליית העולמות, בכוונות מיוחדות.

ולכן היה הולך לפתוח את הסנדלריה. ובדרך כלל החנות היתה סגורה, מתי שתבוא הוא לא נמצא, או שהלך לאיזה עניין או הלך ללמוד. ופעמים רבות היה סוגר את החנות מבפנים, והיה נכנס לחדר הפנימי לקומת הגלריה ושם היו לו ספרים והיה עושה יחודים ולומד שעות אחדות.

בצהריים היה בא לבית, ואוכל דבר קל כמו אורז וכו', אבל פרווה". כי במהלך כל השבוע לא היה אוכל עוף אלא דברים קלים ופשוטים, וכך גם אנחנו הילדים, כי לא היו קונים עוף באמצע השבוע אלא רק לכבוד שבת.

וישן כמו שעה אחת מנוחת צהריים¹, ומיד היה קם והולך לשיבה לשיעור של מורינו הרב זיע"א בעץ חיים ושער הכוונות וכו', והיה לומד בחשק נפלא, והרב היה אומר לו לחזור על מה שלמד, והיה חוזר הכל על פה², ועוד פעם ועוד פעם, עד שהדברים היו ברורים, והרב ראה שאבא זצ"ל מבין ויודע את הכוונות שנלמדו.

אחר כך היו מכינים את עצמם לתפילת המנחה, כמובן עם תפילין של "שמושא רבא"³ ובכוונות. תפילת העמידה של מנחה

היתה אורכת כחצי שעה, ואח"כ היה חוזר על הכוונות עוד פעם עם החזן מילה במילה, והיה עומד עד סוף התפילה.

אח"כ היה מתפלל ערבית והכל היה חוזר על עצמו כסדר שכתבנו לעיל.

ערבי שבתות

ונכתוב הסדר של יום שישי ושבת: כליל שישי לפני שהולך לבית היה קורא כ"ו פסוקים מחק לישראל.

ביום השישי ערב שבת לאחר תפילת שחרית בבוקר, היו עושים התרת נדרים עם מו"ר זצ"ל, ואח"כ לומדים את השיעור הקבוע ברמב"ם, ואח"כ שניים מקרא ואחד תרגום, ומו"ר הרב זיע"א גם היה יושב וקורא השמו"ת.

ולאחר מכן כל אחד היה הולך לסדר את העניינים שלו, והאבא היה הולך לשוק לקנות איזה דבר קטן לכבוד שבת קודש, כי מרת אימו ע"ה היתה עושה לו השוק, שהיתה קונה לו פירות וירקות וביצים וכל מה שצריך לשבת, והיו קונים את זה על חשבון הסבא שהיה

1. לא אכל בשר בהמה. כאשר היינו ילדים קטנים הרב מרדכי שרעבי זיע"א אמר שישי בעיות בבשר ומאז כ-60 שנה כולל חגים ומועדים לא נכנס בשר לפיו. [וזאת אע"פ שהרב שרעבי זיע"א אכל בשר אם הכיר ויודע מי השוחט].

2. לפני כעשרים שנה ביקש ממני שאני יישן גם בצהריים כדי שאהיה ערני ונלמד יותר בצלילות, ובאמת שמעתי לו, ומאז הלימוד אחרי הצהריים נהיה יותר ברור.

3. ופעמים היו דברים קשים והיה חוזר, וחזרני שעל שמות הכלים די' ספירות דו"ן היה חוזר ושואל מה הכלים דדעת או דחסד וכו' ואבא היה עונה.

4. היה סבור שצריך שיהיו השמושא רבא גדולים מאוד והיה מברך על שמושא רבא.

5. כא. וכן עד סוף ימיו היה משתדל לבוא ולעמוד בהתרת נדרים אף שהרב היה קשה לו לעמוד היה נתמך בסטנדר ועוקב אחר המתירים מילה מילה.

אח"כ אבא קורא את משניות שבת, ושרים עוד איזה שיר או שניים, והם: "רם אור גדול נעלם" וכן היה אוהב לשיר "יה אל מגן ועוזר עמך לעירך החזר".

וכמובן שהיה אסור בשום אופן לדבר שום שיחת חולין באמצע סעודת שבת וכ"ש פוליטיקה, או על איזה אישים, וכן מה קרה בעולם. ואם מישהו פותח את הפה ישר מקבל נזיפה מהאבא ע"י שאומר לו "סתימה". ועושים זימון על כוס יין ומברכים ברכת המזון.

אחרי ברכת המזון אבא היה אומר: מי שהולך ללמוד ילך ללימוד, ואם לאו, הולכים לישון, ולפני שהיו הולכים ללמוד, אבא היה יורד להורים שלו ואומר דברי תורה ומספר לאמו ע"ה איזה מעשה יפה [ופעמים מספר מעשה מדוד חכם מאיר רפאל] כי כך היתה מבקשת ממנו, ואבא מברך על התפוח בורא פרי העץ ואוכל מעט ואומר "חקל תפוחין קדישין" וכנודע בספרים הקדושים עניין אכילת התפוח בליל שבת קודש, וגם אנחנו היינו מקבלים תפוח כדי לברך, ויש על השולחן עוד איזה כיבודים.

אח"כ אבא היה עולה לבית ולומד כפי הסדר שיש לו איזה הלכות ומוסר על הסדר, ואומר קריאת שמע שעל המטה בכוונה גדולה והולך לישון לכבוד שבת.

יום השבת אין כמוהו

בליל שבת קם מוקדם יותר מימי החול, והיה קורא מעומד את כל התהילים בבית במטבח בחוץ כדי שלא יפריע לאמא. ואח"כ היה יוצא למקוה, והולך לבית הכנסת בשמחה ועושה את הסדר שלו בלימודים ויחודים עד זמן התפילה.

גם אותנו היה מעיר מוקדם והיה משתדל שנקום ונלמד ונחזור על הלימודים שלנו, וכשהיינו בגיל 6-7 היה אומר לאמא שתהיה אחראית שנבוא לבית הכנסת בזמן התפילה ואם היינו מפחדים ללכת בשעת חשכה, אמא הצדקת היתה ממתינה לנו ברח' אגריפס למטה עד שנעלה את כל העלייה.

אבא היה עולה שליח ציבור בשחרית והיתה התעלות גדולה, וקריאת התורה היה קורא ר' רחמים עטיה שליט"א, שאין בעולם קריאה כזו בחשק ובמרץ ובדיוק נפלא [אפשר לשמוע אותו באיזה קלטות שיש].

לאחר תפילת מוסף, כולם היו לומדים עם הרב, כולל הילדים, הלכות מספר בן איש חי של אותה פרשה, גם שנה ראשונה וגם שנה שניה, וזה חזרה כי כבר בימי החול היו לומדים הלכות אלו עם הרב זיע"א.

אח"כ הרב היה נותן שיעור בשער הכוונות עד שעה 10 ובאותה תקופה היה רק שיעור חורף, ולא היה שיעור קיץ בזמן קיץ כמו היום וזה נמשך הרבה זמן, והיו לומדים כמה שעות בבוקר.

לאחר תפילת המנחה היו עושים קבלת שבת נפלאה עם כוונות הרש"ש והכל בנועם שיח ובשמחה ומקיפין התיבה ב' פעמים עם טלית^כ ואח"כ היו קוראים בנועם שיח השירים ואז ניגשים לתפילת ערבית של שבת קודש והיה החזן ר' "ציון ברכה" ועושה התפילה בניגון מיוחד מקאם נאווה וסגולתו להכניע הקליפות ומתחיל שוועתנו קבל ושמע צעקתנו וכו'.

והיתה שמחה גדולה והתעלות חזקה מאד לראות את מו"ר הרב זיע"א יושב בראש, ועל ידו מור אבי זצ"ל, והחזן ר' ציון ברכה זצ"ל פניו כפני מלאך עומד על התיבה, וקולו נעים שאין כמוהו היינו ממש מרגישים שאנחנו לא עומדים על הקרקע, אלא מתעלים ומתרוממים כאילו

עומדים באויר. ובאוירה כזאת היינו חוזרים לבית לאחר שליוונו את מו"ר הרב לביתו.

ליל שבת המלכה

אחרי תפילת ערבית של שבת היינו הולכים לבית, ומלווים את אבא וגם את הסבא, והיינו נכנסים עם אבא זצ"ל להורים שלו, והיה מנשק את ידם ומברכים אותו, וגם אנחנו היינו מנשקים את ידם ומברכים אותנו. כך כל חייהם היה מכבדם בכיבוד הורים שאין כמוהו.

ואז עולים לקומה השניה, שם הבית של ההורים, והאבא עשה כל סדר ליל השבת כפי סדר האר"י והרש"ש.

בתחילה היה אומר "שבת שלום" בשמחה, ועושים ב' הקפות לשולחן ומברך אחר הקפה ראשונה על בשמים. ולאחר הקפה שניה מסתכל בנרות ומכוין הכוונות. ואומרים כולם "שלום עליכם" וכו' כל הסדר המובא בסידורים.

אחר כך היה עושה הקידוש בכוונות הרש"ש ויושבים וטועמים מן היין^כ, ועד שהאמא מוזגת ומגישה את האוכל שרים כולם עם האבא פיוט "בר יוחאי"^כ.

ואז עושים נטילת ידים, והאבא מברך המוציא בכוונות כאשר מסודר לפניו י"ב לחמים, אבא היה אוהב פיתות חלביות^כ, ובהם היו מסדרים הי"ב לחמים, והיו אוכלים מרק עם קציצת עוף, ותו לא.

כב. ולאחר פטירת הרב מרדכי שרעבי זיע"א אבא היה החזן הקבוע של קבלת שבת והיה עומד ועושה כל הסדר עד ערוב ימיו ממש.

כג. יין זה היה אך ורק שהוא הכין בעצמו שהרי לא ישתה יין שח"ו וארואו גויים שזה חומרא וקדושה עצומה.

כד. ותמיד היה לפלא בעיני מדוע לא יכינו צלחות יפה על השולחן והיה שולחן ערוך ומי סודר יפה לכבוד שבת, ובכתבי את קורות חיים של מור אבי זצ"ל הלכתי לנחם משפחת חן על פטירת הרבנית הצדקת ביתו של אותו חסיד וקדוש כמוהו"ר סלמאן מוצפי זצוק"ל אשת חבר למור"ר הגאון כמוהו"ר רפאל חן זצ"ל וסיפרו לי כמסיחים לפי תומם כי האמא היתה מגישה האוכל בצלחות מוכן כמו בביתנו ושאלו אותה הילדים מדוע כך ואמרה להם שאביה ע"ה לימד אותם שזה לא כבוד לשים צלחות ריקות על השולחן אלא רק מלאות ועתה הבנתי מדוע עשו כך בביתנו.

כה. יש לציין שב30 שנותיו האחרונות היה מחלק פיתות אלו ביום שישי לעשרות משפחות ת"ח שיהיה להם לשבת. וכן היה מחלק דגים, שנים רבות, ועוד מעשי חסד כאלה.

ולפני השיעור, עד שהרב היה עולה מביתו ליישיבה היה שירה וזמרה בקשות, ואח"כ היה מתחיל את השיעור ב"ראשית חכמה". אח"כ היו מתפללים ערבית דמוצאי שבת קודש, ואח"כ עושים הבדלה בכוונות הרש"ש ומאז ומתמיד האבא עושה את ההבדלה. אח"כ שרו איזה שירים ומלווין את מו"ר לבית וכל אחד הולך לביתו. והאבא היה חוזר ליישיבה לומד הספר דעת ותבונה בחשק, ואח"כ היה בא לבית ועושה סדר מוצאי שבת "ויתן לך" וכל הפסוקים, ועושה סעודה רביעית בפת, ומברך ברכת המזון, ולומד המוסר של קודם השינה, ואומר סדר קריאת שמע שעל המיטה. ובאותו לילה כבר חוזר כפי הסדר שכתבנו בימי החול.

כל זה הסדר היה עושה אבא זצ"ל, בחיי מו"ר הרב זיע"א, שהיה קשור אליו בכל נימי נפשו.

"אתה ביישיבה, אל תבוא לחברון"

כידוע שמו"ר הרב זיע"א עוד עשרים שנה קודם פטירתו רשם את כל הישיבה על שמו של מו"ר אבינו זצ"ל, ומינה אותו אחראי על כל הישיבה בכל הבחינות, ולאחר פטירת הרב, מו"ר אבינו התחיל לתפקד בענווה גדולה בעניין הישיבה, והיה יותר מדבר כי היה צריך להנהיג את הישיבה, ולהשיג כספים עבור הוצאות הישיבה, והיה מדבר עם הנדיבים.

וכן כל זמן שהיה הרב חי לא הלך לשום רב אחר ללמוד או להתייעץ עימו, אלא אך ורק היה דבוק במו"ר.

וכן לא נסע למירון, או לטבריה וכו' לשום מקום, וכמובן שלא התפלל בשום מקום אחר שום תפילה, וכל ימיו אך ורק עם מו"ר ביישיבת "נהר שלום" הן בחול הן בשבת הן בחגים, ואפילו כשחיתן את ילדיו, או גיסיו התחתנו, והיו שבתות חתן, הוא נשאר בבית, והאמא הקפידה לא לעזוב אותו לבד אלא היתה עימו כל הסעודות, אשריה ואשרי חלקה. ולא התפלל במקום אחר אלא רק ביישיבה.

בכל יום היה נוסע לכותל המערבי ומתפלל שם על השכינה ועם ישראל, וכל ער"ח היה בא לבית הספר "שילה" שם הייתי לומד, והיינו הולכים יחד לשער שכם, עולים למונית ונוסעים לחברון לקברי האבות ושם היה גומר את כל התהילים, וכך היה עושה שנים רבות. ואמנם לאחר שנכנסתי ליישיבת "פורת יוסף" תכב"ץ, הוא אמר לי: "עכשיו אתה לומד ביישיבה ולא כדאי שתבוא עימי לחברון".

לאחר פטירת הרב היה נוסע לעיתים למירון עם רכב מיוחד שלוקח ומחזיר אותו מיד לתפילת מנחה וערבית ביישיבה, באופן שבשום פעם לא ביטל אף תפילה ביישיבה, כי גם לאחר פטירת מו"ר היה קובע מקום לתפילתו רק ביישיבה, ואין יום שלא תראה אותו כמעט כל היום ביישיבה בא בבוקר השכם - בשעה 02:00 לפנות בוקר, וחוזר לבית בשעה 14:00 בצהריים, אוכל מעט ונח בצהריים קימעא ורץ ליישיבה בחזרה עד שעה 22:00 בערב וכך זה חוזר חלילה, אשריו ואשרי חלקו.

ואנחנו הילדים היינו רעבים כי לא אכלנו מהבוקר, והיה איזה צדיק אחד בשם ר' דוד שהיה עושה לנו קידוש בלי שידעו הרבנים¹² ואז היינו יכולים לעלות וללמוד, ולפעמים כשהיינו גומרים ללמוד מוקדם אבא היה רץ לכותל בעשרים דקות ואנחנו עימו ואומר שם תהילים וחוזרים במהירות גם תוך כעשרים דקות.

לאחר מכן היינו מגיעים לבית עושים קידוש ואוכלים סעודה שניה. ובסעודה לומדים משניות. וכאן היתה לאבא הנהגה חשובה, לקרוא את המוסר שב"חק לישראל" של כל ימי השבוע, כל אחד מהילדים היה קורא מוסר של יום אחד, ואם אבא היה יודע שאיזה מוסר מתאים במיוחד לאחד הילדים, היה נותן לו לקרוא את אותו מוסר, ומאריך עוד במוסר כדי לחנך הילדים, והילד היה מקבל את מה שצריך לקבל, ומבין שהאבא מוכיח אותו, והכל בנעימות אשריו ואשרי חלקו.

ואחר כך עושים זימון ומברכים ברכת המזון והולכים ללמוד.

האבא הולך לנוח מנוחת שבת המלכה כמו שעה [ואמא ע"ה] היתה הולכת לשיעור של הרבנית לאה שרעבי ע"ה, ולאחר שנפטרה הרבנית ע"ה, אמא הצדקת ע"ה המשיכה את השיעור, ואח"כ אבא היה קם והולך לשיעור אצל מו"ר וזה היה שיעור נפלא ביותר, שם היו מתאספים הרבה תלמידי חכמים ויושבים מסביב הרב, ומו"ר אבינו כמובן על יד הרב במקומו הקבוע, והאבא הוא המגיד של השיעור הזה בדרך כלל, ובשיעור ביום שבת לא היה קשר ללימוד של כל השבוע, אלא סדר מיוחד של "עץ חיים" ליום השבת.

והסדר היה, שהרב היה אומר בעל פה מה שלמדנו בשבוע שעבר, ואח"כ אומר את התמצית שנלמד בחצי שעה הקרובה, והרב היה מסביר ומרחיב עוד באמצע השיעור את הדברים בהתלהבות גדולה, ובדרך כלל היה אומר לאבא לחזור על מה שאמר, והוא חוזר, ועוד פעם והוא חוזר, כי הרב רוצה שידעו טוב את כל סדר הכוונות בע"פ, והיו לומדים כשעתיים ברציפות.

רעוא דרעיון ומלוה מלכה

אחר כך היו מתפללים מנחה "רעוא דרעיון" והולכים לבית וסועדים סעודה שלישית, ואומרים המשניות. וחוזרים ליישיבה.

אחרי סעודה שלישית היה דבר נפלא ביותר ביישיבה, שהיה הרב נותן שיעור בספר הקדוש "ראשית חכמה", והיה אבא "מגיד" את השיעור שהוא קורא את הקטע בספר "ראשית חכמה", והרב היה מאריך במוסר ומסביר הדברים והיו הדברים נוקבים ויורדים לליבות שלנו. והיו מתאספים ליישיבה מכל המקומות לשמוע המוסרים, וזה היה נמשך זמן רב, כמו שעה ויותר.

כו. היו עושים עצמם כאילו לא יודעים ומעלימים עין...

התפתחות "הכולל של הישיבה"

בזמן הרב לא היה כולל אברכים אלא הרב היה לומד עם תלמידים שהיו עובדים לפרנסתם, והיו ת"ח וצדיקים, אמנם נהנו מיגיע כפם. לאחר שנפטר מו"ר הרב זיע"א, אמר מו"ר אבי זצ"ל איך נעשה להמשיך את הישיבה, ולהוסיף ולחזק יותר ויותר, לכן אמרנו שנפתח כולל אברכים שחצי יום יעסקו בש"ס ופוסקים, וחצי יום ילמדו סודות התורה, וכך יהיו מכוונים ויוכלו לכוין הכוונות של כל יום ויום בתפילה.

באותו זמן אני הייתי לומד בישיבת "פורת יוסף" תכב"ץ, והייתי מאוד קשור לרבנים, ובפרט לראש הישיבה מו"ר הגאון כמוה"ר יהודה צדקה זצוק"ל. ובאותו זמן בא אלינו מו"ר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל עם ראש הישיבה, ואמר למחזור שלנו אם אתם תבחנו על גיטין וקידושין גמרא וכו' ודיינות גיטין וקידושין, אני אתן לכם תעודה ממני ובתנאי שראש הכולל יהיה כמוה"ר משה לוי שליט"א והסכמנו ושמחנו מאוד.

וכך למדנו טוב וכל שבועיים היה מבחן וכל שאלה היתה מה הדין, מה הטעם, מה המקור, וכל המחזור הצליח במאה אחוז לא פחות מציון תשעים, והרבנים היו מרוצים, וכשהגיע הזמן של הבחינה אצל מו"ר הגרב"ץ זצ"ל אמר להיבחן תבחנו, אבל תעודה אין, כי קיבלתי עלי לא ליתן יותר תעודות וכו'.

לאחר מכן ניגשתי למו"ר ראש הישיבה וסיפרתי לו שקשה בישיבת "נהר שלום" והאם הוא מציע לפתוח כולל ואמר שמאוד כדאי, ואז שאלתי אותו אם אני יכול לפתוח שם את הכולל לעזור למר אבי זצ"ל ולזכות את מו"ר הרמ"ש להמשיך את ישיבתו, ואמר "אני מסכים לך שתפתח את הכולל ובתנאי שתקבל אברכים שהם קטנים ממך ותוכל להנהיג אותם וללמד טוב" ואמרתי לרב הרי כל מה שהרב אומר כך עושים.

אמנם לא אמרתי לרב שחצי יום ילמדו קבלה כי פחדתי ממנו בעניין זה, ואז הלכתי למו"ר חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל וסיפרתי לו מה שעשיתי עם ראש הישיבה, שפחדתי ממנו על לימוד הקבלה, ואמר לי אני מסכים שתלמדו קבלה אבל רק שעתיים ביום וקיבלתי עלי. וכך ב"ה פתח מור אבי את הכולל והיו אברכים טובים והיו נבחנים ושומחים, וגם למדנו קבלה, ולאט לאט היו מכוונים וכבר היום הם בעצמם פתחו כוללים, וב"ה לומדים את תורת הקבלה ומשתדלים ללמוד וללמד ולהתפלל בכוונות לקרב הגאולה ה' יזכנו אמן.

עד כאן זכינו לכתב יד קדשו של מורינו ורבינו ראש הישיבה שליט"א, "אשרי עין ראתה כל אלה!" ואי"ה עוד חזון למועד לדלות ממנו עוד, ולהאריך ולפרט את הנהגותיו ומעלותיו הרבות והנשגבות של הסבא קדישא זצוק"ל זיע"א, בחיבור מיוחד שעתיד לראות אור בקרוב בעז"ה.

וגם לאחר גיל 100 המשיך בשיעורים בחול ובשבת כמנהג הרב, בשבת בבוקר לאחר התפילה בן איש חי, ולאחר מכן דעת ותבונה, ובשבת אחרי הצהריים לאחר השיעור של מרת אמי ע"ה, היה מלמד עץ חיים חלק ב' דהיינו משער כ"ה ואילך, ולא רצה ללמוד אלא ח"ב כי רובו שייך לכוונות והיה חוזר עליו פעמים רבות עם השמן ששון, ובמוצ"ש ג"כ למד ראשית חכמה, והוסיף ללמוד דעת ותבונה כשעה ויותר.

וכאן המקום להזכיר בטוב את אחי וראש מזה הרבים כמוה"ר דוד מאיר שמואל שליט"א ראש ישיבת "חזון מרדכי" הרצליה שמור אבי זצ"ל היה אוהב אותו מאוד ומכבדו, שבשבתות היה עוזר למו"ר אבי אם בישיבה בתפילות נוראות שהיה עושה אבא זצ"ל על המצב בפתיחת ההיכל, וכן היה מלווה אותו לבית ועוזר לו גם בבית, אשריו ואשרי חלקו.

קניית הבתים מסביב הישיבה

ורציתי עוד להדגיש כי כל ימיו השתדל שלא להנות מכספי הישיבה, וכן לא מכספים אחרים. זכורני שכאשר ראו את המיטה

שהוא ישן עליה שהיתה מברזל משנים קודמות, אחד קנה לו מיטה חדשה, אבל הוא לא הסכים בשום אופן לישון עליה ואותו יום ישן על מזרן על הרצפה עד שהחזירו לו את המיטה הישנה שלו.

כל כך היה אוהב את מו"ר הרב זיע"א ואת הישיבה, עד כדי שכל צרכי הישיבה וענייניה היו אצלו קודמים לענייני והוצאות הבית הפרטי, כי קודם כל בראש ובראשונה זה הישיבה וכל מה שצריך שם, ואחר כך הבית - הבית הוא מקום שני.

כבוד מו"ר הרב זיע"א ביקש מאבא זצ"ל שיקנה את הבתים מסביב הישיבה, כדי שיהיה הכל לישיבה והאבא קיבל את הדברים, ופעל בכל כוחו לקיים מצוות רבו. וכאשר פתחנו את הכולל בישיבה אמר לי: "קשה לי להשיג את הכסף לאברכים כי אני אוסף כסף בגלל שאני משתדל לקנות הבתים, ואתה תצטרך לדאוג לאברכי הכולל". אמנם סוף דבר שאבא היה גם עוזר לי לשלם לאברכים, וזכה לעשות הכל, גם לקנות הבתים וגם להחזיק האברכים.

והפלא הוא שביתו של הרב נשאר לבסוף, ושנה קודם פטירתו באו עורכי הדין משני הצדדים והאבא חתם על חוזה הקנין והיה שמח מאוד ושלושה חודשים קודם פטירתו נתן הצ'ק האחרון וקיבל בידי המפתחות.

כאן המקום להזכיר טובה ולכבד לאחי הגדול רבי שמואל שמואל שליט"א ראש ישיבת "אור ישראל" שמור אבי זצ"ל היה אוהב אותו מאוד ומכבדו, והוא זכה וזכות גדולה בזמן מור אבי לפתוח כולל חצות בישיבה עם הרבה אברכים, והחזיק אותם, ועשו חיל גדול, וזה עמד תקופה ארוכה. ה' יזכה אותו לחדש עוד פעם כולל חצות לילה, והקב"ה יתן לו רפואה שלימה וחיים טובים אמן.

מושיבים ישיבה על קברו

כולל ללימוד הגלגה והנסתר

"אוהב שלום"

לכבוד ולעילוי נשמתו של רבינו הסבא קדישא

כמורה"ר שלום אהרן שמואלי זצוק"ל

לוקחים חלק בלימוד התורה

וקונים זכויות בעוה"ז ובעוה"ב

והוא ימליץ טוב בעדכם

להתברך בכל מילי דמיטב אבי"ד

ידיד
12 X 250
למלכות ועידוד

מחזיק
632
(בסנין שמו של מו"ר)

שותף
12 X 2000
אחזקת אברך

תוסף
12 X 750
למלכות וסבחים

לתרומות ולמסירת שמות לפדיון נפש בכוונת הרש"ש
חינו עכשיו: 02-624-9000

קבלות טובות

מתוך דרכי מעשיו והנהגותיו

אשרי הזוכה לקבל קבלה או שנים לפזות למשך חודש ימים:

- לטוב כל בוקר.
- להתפלל כל בוקר עם הגן החמה.
- לשתוק כמה שיותר "סייג לחכמה שתיקה" (לפחות מקבל לשתוק שעה ביום, או יום בשבת).
- ללמוד וזרז או למי שמפתאים ללמוד קבלה (ומי שאינו יכול יתמוך ויזדקק את לומדי הקבלה).
- ללמוד בספרי מוסר כסדר, שבת מוסר, פלא יועץ, מעדנת המאד ועוד.
- לקרוא קריאת שמע שעל המיטה מתוך דבקות וכוונה.
- ללכת בדרכי כשהעניינים מסתבכים למטה בתוך ד' אמות (לפחות 10 דקות, או דרך מסוימת קצרה).
- להתאמץ ולא להגיב כשרואים מי שעושה נגד דעתנו או רצוננו.
- ללמוד כל שבוע את דהלכות בבן איש חי השייכים לאותה פרשה.
- בסעודת שבת לקרוא את המוסר שמוכר בחזק ל"ישראל" ו"ישראל" בכל השבוע (וכל ילד יקרא קטע).
- לפני תפילת הגן בשבת ללמוד כשיעור שעה אחת.
- אחרי תפילת מוסר של שבת להשאיר ללמוד בבית הכנסת עד כמה שאפשר.
- לקנות רגים ומאכלים בכל יום חמישי ולהחליק ללומדי תורה.
- לעשות תיקון חצות בכל לילה ולבנות על צער השכינה.
- בכל יום ליידיע זמן להתפלל על עם ישראל לרפואה, ויוזגם וכו' ולהזדקק לה מקרב לב על הכלל ועל הפרט.
- לייחד ייחודים למי שבר חי ויודע, ומי שלא, לפזות קבל עליו מעין זה כגון לברך בקטע מסויים בתפילה שילוב היר"ה ארנ"ת.

כל מי שמקבל עליו לפזות קבלה אחת למשך חודש ימים, יכול לשלוח את שמו לאימייל hlm6222560@gmail.com או לטל 052-7642738 (מהשעה 9 בבוקר עד 14:30) ובל"ג נזכיר אותו לברכה בציון מו"ר זצוק"ל בבית החיים סנהדריה ירושלים

מבצעי שבוע הספר בחנות סגולה

עד 50% הנחה

עקב המצב המבצע הינו רק באתר
עד להודעה חדשה

ניתן

להתעדכן ולרכוש באתר

SGULASTORE.CO.IL